

Urząd Gminy w Sierpcu

Program Ochrony Środowiska

Zlecający: **Urząd Gminy Sierpc**
Ul. Biskupa Floriana 4
09-200 Sierpc

Wykonawca: **Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „SO”**
Józef Sobiesiak Nowe Miszewo
Ul. Palacowa 18
09-471 Miszewo Murowane

Autorzy opracowania:

Mgr inż. Józef Sobiesiak	– kierownik projektu, PUH „SO” Nowe Miszewo
Mgr inż. Renata Strużewska	– PUH „SO” Nowe Miszewo
Elżbieta Pietrzak	– PUH „SO” Nowe Miszewo

Lipiec 2004

SPIS TREŚCI

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE SIERPC

1. Wprowadzenie.....	5
1.1.Przesłanki ogólne.....	5
1.2.Cel i zakres programu.....	6
1.3.Okres objęty Programem.....	8
1.4.Metodyka opracowania i główne uwarunkowania programu.....	8
2. Diagnoza.....	10
2.1. Ogólna charakterystyka gminy.....	10
2.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	10
2.1.2. Powiązania z innymi gminami.....	11
2.1.3. Demografia i procesy społeczne.....	12
2.1.4. Sytuacja gospodarcza.....	13
2.1.5. Szkolnictwo, służba zdrowia, kultura.....	13
2.1.6. Rolnictwo.....	14
2.1.7. Turystyka.....	14
2.2. Stan środowiska.....	15
2.2.1. Ukształtowanie terenu.....	15
2.2.2. Warunki klimatyczne.....	15
2.2.3. Powietrze.....	16
2.2.4. Wody podziemne.....	17
2.2.5. Wody powierzchniowe.....	17
2.2.6. Melioracje i obiekty małej retencji.....	20
2.2.7. Budowa geologiczna i surowce mineralne.....	20
2.2.8. Przyroda.....	21
2.2.9. Gleby.....	23
2.2.10 Gospodarka odpadami.....	24

2.3. Główne zagrożenia środowiska w gminie Sierpc.....	25
2.3.1. Hałas.....	25
2.3.2. Zagrożenia wód podziemnych.....	25
2.3.3. Zagrożenia wód powierzchniowych.....	29
2.3.4. Zagrożenia dla powietrza.....	34
2.3.5. Zagrożenia związane z transportem i poważne awarie.....	34
2.3.6 Promieniowanie elektromagnetyczne.....	36
2.4. Analiza SWOTCH.....	36
2.5. Zarządzanie środowiskiem.....	37
3. Uwarunkowania zewnętrzne.....	42
3.1. Polityka ekologiczna państwa.....	42
3.2. Zasady polityki ekologicznej państwa.....	44
3.3. Cele polityki ekologicznej państwa.....	44
3.3.1. Ochrona przyrody i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody.....	44
3.3.2. Poprawa jakości środowiska i wzrost bezpieczeństwa ekologicznego.....	48
3.3.3. Limity krajowe.....	50
3.4. Cele polityki ekologicznej województwa mazowieckiego.....	51
3.4.1. Cel główny: zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska.....	52
3.4.2. Cel główny: racjonalizacja gospodarki wodnej.....	52
3.4.3. Cel główny: zwiększenie lesistości i ochrona lasów.....	52
3.4.4. Cel główny: poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego.....	53
3.4.5. Cel główny: podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej.....	53
3.4.6. Cel główny: rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej.....	53
3.4.7. Cel główny: utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych.....	53
3.5. Program powiatowy.....	54

2. Ustalenia programu ochrony środowiska w gminie Sierpc.....	55
4.1. Cele i priorytetowe działania ekologiczne.....	56
4.1.1. Cel szczegółowy: ograniczenie emisji substancji i energii.....	57
4.1.2. Cel szczegółowy: ochrona zasobów środowiska przyrodniczego.....	58
4.1.3. Cel szczegółowy: racjonalne gospodarowanie środowiskiem.....	59
4.1.4. Cel szczegółowy: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.....	59
4.2. Program zadaniowy	60
4.3. Aspekty finansowe.....	63
4.4. Uwarunkowania realizacji programu.....	66
4.5. Wdrażanie i monitoring programu.....	67

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE SIERPC

1. Wprowadzenie

1.1. Przesłanki ogólne

Działania z zakresu ochrony środowiska w gminie winny być podejmowane na podstawie aktualnego Programu ochrony środowiska i Planu gospodarki odpadami, co wynika z Prawa ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U. Nr 62, poz.627) oraz Ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz.U. Nr 62 z 20 czerwca 2001r., poz. 628).

Projekt Programu ochrony środowiska i Planu gospodarki odpadami w gminie sporządzany jest przez Wójta gminy w konsultacji ze społeczeństwem gminy (przedstawicielami przedsiębiorczości, pozarządowych organizacji, szkół, radnymi, sołtysami itp.).

Przygotowany przez Wójta projekt Programu ochrony środowiska przedstawiany jest następnie Zarządowi Powiatu w Sierpcu. Dla zachowania prawidłowości procedury wystarczy jedynie samo zasięgnięcie opinii odpowiedniego organu.

Jeżeli odpowiedni organ nie zajmie stanowiska (nie wyrazi opinii) w przewidzianym terminie (14 dni) , rozstrzygnięcie uważa się za brak zastrzeżeń.

Opinia na temat Programu ochrony środowiska, wyrażona przez organ wykonawczy jednostki wyższego nie jest jednak wiążąca dla Rady Gminy.

Rozwinięciem Programu ochrony środowiska jest Plan gospodarki odpadami. Plan musi być zgodny z planami wyższego szczebla (krajowym, wojewódzkim i powiatowym).

Dla projektu Planu gospodarki odpadami w gminie Sierpc wymagana jest opinia Zarządu Województwa Mazowieckiego oraz Zarządu Powiatu Sierpeckiego.

Określony został także termin na wyrażenie opinii – 2 miesiące od przedłożenia projektu (nie udzielenie opinii w tym terminie uznaje się za opinię pozytywną).

Plan gospodarki odpadami w gminie musi być zgodny z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 9 kwietnia 2003 roku w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz.U.Nr 66, poz. 620). Ewentualna niezgodność planu gospodarki odpadami z rozporządzeniem ministra stanowiłaby przesłankę do stwierdzenia nieważności fragmentu uchwały o programie ochrony środowiska – w trybie

nadzoru nad działalnością samorządu.

Program ochrony środowiska i Plan gospodarki odpadami uchwalany jest przez Radę Gminy.

Zgodnie z art. 10 ustawy z 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100 poz. 1085 z późniejszymi zmianami) przewiduje się terminem uchwalenia programu i planu dla gminy jest 30 czerwca 2004r.

Z wykonania Programu ochrony środowiska (wraz z planem gospodarki odpadami) Wójt Gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy.

Krajowy plan gospodarki odpadami został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 29 października 2002r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami.

Wojewódzki plan gospodarki odpadami został przyjęty przez Sejmik województwa Mazowieckiego uchwałą Nr 119/2003 z dnia 15 grudnia 2003 roku, plan powiatowy - w 2004r.

1.2. Cel i zakres programu

Głównym celem programu jest określenie polityki ekologicznej gminy wynikającej z Polityki ekologicznej państwa, rozumianej jako zjednoczenie celów ochrony środowiska z wyzwaniem zrównoważonego rozwoju w warunkach jednoczenia się Europy i rozszerzania ogólnoświatowej troski o Ziemię i jej przyszłych mieszkańców. Najważniejsze problemy i cele zawierają następujące, przyjęte przez Parlament i Rząd dokumenty krajowe:

- Polityka ekologiczna państwa (1991r.) i II Polityka ekologiczna państwa (2001r.),
- Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa na lata 2002 – 2010 (2002r.),
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010,
- Polska 2025, długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (2002r.), który w szczególności uwzględnia:
- Agendę 21 – Ramowy Program Działań,
- Strategię zrównoważonego rozwoju unii Europejskiej (2001r.) oraz unijne programy ochrony środowiska,
- Dyrektywy UE,
- Konwencje i porozumienia międzynarodowe podpisane i ratyfikowane przez Polskę.

Program uwzględnia uwarunkowania wojewódzkie i powiatowe wynikające z:

- Strategii rozwoju województwa mazowieckiego (2000r.),
- projektu Regionalnego programu operacyjnego dla województwa mazowieckiego na lata 2004 – 2006 (2003r.),
- Programu ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego (2003r.)
- Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego (2003r.)
- Programu Ochrony Środowiska Powiatu Sierpeckiego (2004r.)
- Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Sierpeckiego (2004r.).

Program ochrony środowiska w gminie na lata 2004 – 2011 określa:

- aktualną sytuację ekologiczną w gminie,
- ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju gminy,
- priorytetowe działania w podziale na krótkoterminowe (lata 2004 – 2006) i długoterminowe (do roku 2011),
- harmonogram konkretnych zadań w zakresie ograniczenia emisji, ochrony zasobów przyrody, racjonalnego gospodarowania środowiskiem, aktywizacji pro środowiskowej społeczności i wzrostu świadomości ekologicznej,
- uwarunkowania realizacyjne Programu, jego wdrożenie i monitoring.

Szczególne rozwinięcie Programu stanowi plan gospodarki odpadami.

Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami w gminie do 2010 roku jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska w gminie, a w szczególności:

- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom, pozarządowym organizacjom informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- omawia najważniejsze problemy, a w tym zagrożenia ekologiczne i proponuje sposoby ich rozwiązania w określonym czasie,
- jest gwarantem wdrażania zrównoważonego rozwoju gminy
- określa sposoby współpracy administracji publicznej oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w gminie,
- ułatwia i umożliwia formalnie występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć,
- ułatwia opiniowanie i wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze

środowiska,

- obiektywizuje wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska, organizuje system informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

1.3. Okres objęty Programem

Program opracowany jest do roku 2011. Okres ten przyjęto zgodnie z Polityką ekologiczną państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010. Jest zgodny z ustaleniami Prawa ochrony środowiska, określającego w art. 14 ust. 2, iż politykę ekologiczną przyjmuje się na cztery lata z tym, że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne cztery lata.

Program zawiera zadania dla dwóch faz:

- cele krótkoterminowe – lata 2003 – 2006,
- cele długoterminowe – do roku 2011.

Ocena i weryfikacja realizacji zadań programu dokonywana będzie zgodnie z wymogami ustawy: co 2 lata od przyjęcia Programu. Aktualizacja zarówno programu ochrony środowiska jak i planu gospodarki odpadami może nastąpić po upływie 4 lat.

1.4. Metodyka opracowania i główne uwarunkowania programu

Program opracowany został metodą ekspercko – społeczną przez Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „SO” Józef Sobiesiak Nowe Miszewo, ul. Pałacowa 18, 09-471 Miszewo Murowane w konsultacji z pracownikami Urzędu Gminy, Radnymi Gminy, pracownikami Starostwa Powiatowego w Sierpcu, WIOŚ Delegatura w Płocku, Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego. Korzystano także w konsultacji w Delegaturze WIOŚ oraz w Starostwie Powiatowym w Płocku.

Jako punkt odniesienia dla Programu ochrony środowiska przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska w gminie na dzień 31.12.2003 roku.

Program został opracowany zgodnie z metodologią właściwą dla planowania strategicznego polegającego na:

- określeniu diagnozy stanu środowiska w gminie we wszystkich komponentach środowiska oraz zdefiniowanie głównych problemów gminy,
- przedstawieniu celów szczegółowych i operacyjnych służących poprawie stanu środowiska w gminie oraz wskazanie kierunków działania i opracowaniu harmonogramu rzeczowo –

finansowego zadań,

- przedstawieniu uwarunkowań realizacyjnych Programu,
- określeniu zasad monitorowania efektów wdrażania Planu.

W opracowaniu wykorzystano następujące materiały:

- Krajowy plan gospodarki odpadami – załącznik do uchwały Nr 219 Rady Ministrów z 29 października 2002 r. w sprawie krajowego planu gospodarki odpadami (M.P. nr 11, poz. 159),
- Program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego – strony internetowe Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego,
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Sierpeckiego (2004r.),
- Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Sierpeckiego (2004r.),
- Poradnik „Jak własnymi siłami opracować gminny lub powiatowy program ochrony środowiska”.

Podczas opracowania Programu korzystano z materiałów przedsiębiorstw, Urzędu Gminy w Sierpcu, Starostwa Powiatowego w Sierpcu, Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska Delegatura w Płocku. W trakcie prac nad Programem:

- dokonano oceny relacji pomiędzy programami na szczeblu centralnym, województwa, powiatowym i gminnym,
- przygotowano założenia programowe i organizacyjne prac nad programem,
- przygotowano diagnozę stanu środowiska w gminie Sierpc oraz wnioski wynikające z tej diagnozy,
- przeprowadzono analizę SWOTCH (mocnych i słabych stron), uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wykorzystując je do określania celów szczegółowych i operacyjnych Programu,
- określono priorytetowe działania na lata 2004 – 2006 i do roku 2011.

Program ten jest spójny z Polityką ekologiczną państwa, Programem ochrony środowiska Województwa Mazowieckiego, Programem ochrony środowiska powiatu sierpeckiego i sytuacją ekonomiczną gminy Sierpc.

Projekt Programu ochrony środowiska wraz z Planem gospodarki odpadami został przedstawiony do zaopiniowania Samorządowi Powiatu Sierpeckiego, a Plan także Zarządowi Województwa Mazowieckiego.

Wszystkie uwagi uwzględniono w ostatecznej redakcji projektu Programu.

2. Diagnoza

2.1. Ogólna charakterystyka gminy

2.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Sierpc wchodzi w skład powiatu sierpeckiego. Znajduje się w województwie mazowieckim, 35 km od Płocka i 135 km od Warszawy, a 85 km od Torunia.

Przez gminę przepływają rzeki Skrwa i Sierpica.

W skład gminy wchodzi 40 sołectw zamieszkałych przez około 7300 osób.

Jest gminą wiejską, okólna w stosunku do miasta Sierpca. Władze gminy mają siedzibę w mieście Sierpc.

W ogólnej powierzchni gruntów – 15023 ha – przeważają grunty orne oraz z przeznaczeniem pod działalności: usługi, handel i obiekty rolnicze.

Występuje tu następująca zabudowa mieszkalna:

- budownictwo wielorodzinne 3-4 kondygnacyjne – 5 % mieszkańców (zaopatrzone w wodociąg i kanalizację)
- budownictwo jednorodzinne osiedlowe, rozproszone – 15 % mieszkańców (zaopatrzone w wodociąg i własne oczyszczalnie ścieków przydomowe - 2 % lub szamba),
- zabudowa zagrodowa – 80 % mieszkańców (w większości bez urządzeń do oczyszczania ścieków lub nawet ich przechowywania).

Podstawowe dane o gminie na tle powiatu zamieszczono w tabeli 1.

Tabela 1. Podstawowe dane o gminie Sierpc na tle powiatu sierpeckiego.

WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIAT SIERPECKI	GMINA SIERPC
Obszar, km ²	853	150,2
Ludność, VI. 2002, tys. osób	54,5	7,2
- na 1 km ² , osoby	64	48
Przyrost / ubytek ludności w okresie 1996- 2002, %	-2,7	-2,7
Liczba gospodarstw domowych, NSP 2002	17590	2105

Źródła: Rocznik Statystyczny Województw 2003, GUS 2003; Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2002, Urząd Statystyczny w Warszawie 2003; Powiaty w Polsce, GUS 2001; Ludność według województw, powiatów, miast i gmin, 30. VI.2002, GUS 2003;

2.1.2. Powiązania z innymi gminami

Gmina Sierpc graniczy ze wszystkimi gminami powiatu sierpeckiego: Rościszewem, Szczutowem, Mochowem, Gozdowem i Zawidzem oraz z miastem Sierpc. Stanowi tym samym ważne tranzytowe połączenie dla powiatu sierpeckiego.

Źródło: <http://www.powiat.sierpc.pl>

2.1.3. Demografia i procesy społeczne

Gminę Sierpc zamieszkuje 7257 osób (tabela 2), w tym kobiet jest 2250, a mężczyzn 1862.

Większe skupiska ludności występują w Borkowie Wielkim, Borkowie Kościelnym, Dąbrówkach, Dziembakowie, Miłobędzynie, Studzieniu, Goleszynie, Gorzewie i Sudragach.

Tabela 2. Liczba mieszkańców w sołectwach w gminie Sierpc.

Sołectwo	Liczba mieszkańców w sołectwie
Białe Błoto	178
Bledzewo	219
Bledzewko	66
Borkowo Wielkie	352
Borkowo Kościelne	497
Białoskóry	163
Białyszewo	181
Białyszewo Towarzystwo	82
Dębowo	82
Dąbrówki	194
Dziembakowo	443
Gorzewo	309
Goleszyn	246
Grodkowo Zawisze	171
Grodkowo Włoki	49
Kisielew	125
Kręckowo	164
Mieszaki	123
Mieszczk	108
Miłobędzyn	402
Osówka	141
Pawłowo	81
Piastowo	294
Piastowo Nowe	110
Piaski	225
Podwierzbie	93
Rachocin	105
Rydzewo	101
Sułocin Teodory	50
Sułocin Towarzystwo	167
Studzieniec	310
Susk	188
Susk Nowy	131
Szczepanki	101
Sudragi	299
Warzyn Kmiecy	100
Warzyn Skóry	160
Wernerowo	90
Wilczogóra	166
Żochowo	191
Razem:	7257

Podstawą egzystencji mieszkańców gminy są indywidualne gospodarstwa rolne.

Struktura zatrudnienia mieszkańców gminy Sierpc przedstawia się jak niżej:

Pracujący ogółem	453
Bezrobotni zarejestrowani	638
pracujący w sektorze rolnictwo i gospodarka leśna	46
pracujący w sektorze przemysł	180
pracujący w sektorze usług i handlu	38

2.1.4. Sytuacja gospodarcza

W gminie Sierpc dominuje rolnictwo, podobnie jak w całym powiecie Sierpeckim.

Na terenie gminy Sierpc są zakłady przemysłowe, zarejestrowanych jest 259 podmiotów gospodarczych..

W miejscowościach Susk, Mieszczk, Borkowo Kościelne, Goleszyn i Gorzewo znajdują się ферmy drobiu.

Natomiast w Piastowie znajduje się ferma trzody chlewnej.

Jednymi z większych firm są:

- Rustikal – produkcja i sprzedaż mebli w Gorzewie,
- Wytwórnia Worków Papierowych w Studzieńcu,
- Usługi tartaczne, sprzedaż drzewa w Studzieńcu,
- Polmozbyt Studzieniec.

2.1.5. Szkolnictwo, służba zdrowia, kultura

Na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe w: Bledzewie, Goleszynie, Borkowie Kościelnym, Sudragach oraz filia szkoły podstawowej Borkowa Kościelnego w Studzieńcu oraz 2 Gimnazja w: Borkowie Kościelny m, Susku.

Z budżetu gminy finansowane są dwa Ludowe Kluby Sportowe: w Białych Błotach i Ludowy Klub Sportowy „Kasztelan”, którego drużyna piłki nożnej gra w klasie A i w Goleszynie – Klub Piłki Nożnej. Młodzież zrzeszona w SKS i LZS korzysta ze stadionu sportowego w Goleszynie.

Wypożyczony on jest w bieżnię, skocznię, boisko do piłki nożnej i siatkowej.

Gmina utrzymuje 14 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, których remizy wykorzystywane są jako miejsca spotkań, zabaw oraz do prowadzenia działalności gospodarczej.

Mieszkańcy gminy Sierpc korzystają z opieki zdrowotnej w publicznych ośrodkach zdrowia w mieście Sierpcu. Jedynie w m. Goleszynie znajduje się Niepubliczny Ośrodek Zdrowia, który skupia okoliczną ludność.

W Bledzewie znajduje się Gminna Biblioteka Publiczna posiadająca 3 filie biblioteczne: w Studzieńcu, Goleszynie i Borkowie Kościelnym. Łączny zbiór woluminów wynosi 30 tysięcy sztuk.

2.1.6. Rolnictwo

Gmina Sierpc jest wybitnie rolniczą gminą. Z ogólnej powierzchni 15.023 ha na użytki rolne przypada 11.577 ha, w tym:

- grunty orne – 10.065 ha
- sady – 148 ha
- łąki – 365 ha
- pastwiska – 999 ha.

Ziemia należy przede wszystkim do prywatnych właścicieli. Przeważa uprawa zbóż i ziemniaków. Hoduje się również trzodę chlewną, krowy, owce i drób.

2.1.8. Turystyka

Bezpośrednie sąsiedztwo skansenu – Muzeum Ziemi Mazowieckiej zlokalizowanego w mieście Sierpcu, w pobliżu którego do rzeki Skrwy wpływa rzeka Sierpieńca stanowi atut dla rozwoju rekreacji i turystyki na terenie gminy Sierpc.

Na terenie gminy Sierpc znajdują się cenne obiekty zabytkowe, a wśród nich:

Dziembakowo – zespół dworski, nr rejestru 473 z dnia 14.11.1978 r.

- Dwór murowany, pierwsza połowa XIX wieku, data budowy 1910 r.
- Park podworski, połowa XIX wieku, powierzchnia 3 ha,

Goleszynie

- kościół parafialny p.w. św. Mateusza, drewniany w latach 1762 – 1765, remontowany w 1940 r., nr rejestru 89/422/62 W z dnia 22.03.1962 r.

Kwaśno

- zagroda młynarska, nr rejestru 244/1516/75 W z dnia 22.05.1975 r.
- młyn wodny, murowany, 3 ćwierćwiecze XIX wieku,
- dom murowany z ogrodem z drugiej połowy XIX wieku, o powierzchni 2,44 ha,

Miłobędzyn

- zespół dworsko – parkowy, nr rejestru 551 z dnia 1.07.1987 r.
- dwór murowany, pierwsza połowa XIX wieku,
- park krajobrazowy, pierwsza połowa XIX wieku, powierzchnia 2,3 ha

Piastowo

- zespół dworski, nr rejestru 246/1518/75 W z dnia 22.05.1975 r.
- dwór murowany, pierwsza połowa XIX wieku, przebudowany w 1914 r.,
- oficyna murowana, pierwsza połowa XIX wieku,
- park krajobrazowy, pierwsza połowa XIX wieku

Borkowo Wielkie

- park, pierwsza połowa XIX wieku, nr rejestru 597 z dnia 29.12.1988r.

2.2. STAN ŚRODOWISKA

2.2.1. Ukształtowanie terenu

Teren gminy Sierpc jest położony w środkowej części Polski. W rzeźbie terenu dominują elementy związane z działalnością akumulacyjną lodowców zlodowacenia środkowopolskiego. Charakterystyczne są niewielkie wysokości względne i łagodne skoki. Krajobraz urozmaica dolina Skrwy Prawej, Sierpienicy i Jeziora Bledzewskiego.

Gmina Sierpc zlokalizowana jest na Równinie Raciąskiej graniczącej z Równiną Urszulewską i Pojezierzem Dobrzyńskim.

Piękno krajobrazu uwypuklają meandrująca Skrwa Prawa, Sierpienica i biorąca tu swój początek Wierzbica. Nad ich brzegami są ciekawe zadrzewienia, lasy, liczne łąki i pola. Tworzą w niektórych miejscach rozlewiska.

2.2.2. Warunki klimatyczne

Gmina Sierpc leży w makroklimate centralnym i wyróżnia się klimatem o cechach klimatu kontynentalnego z bardzo małymi opadami (ok. 500–550 mm przy średniej z wielolecia 600 mm) i zbliżonymi do średnich krajowych amplitudami temperatury.

Parowanie terenowe wynosi około 500 mm/rok, a więc niewiele mniej niż wynoszą opady roczne, co oznacza, że nawet przy normalnych opadach może występować deficyt wody w glebie oraz głębokie niżówki w rzekach zasilanych lokalnie oraz obniżenie poziomu wód gruntowych.

Długość okresu wegetacyjnego wynosi tu ok. 210 dni, a średnia wilgotność względna powietrza 78%.

Średnia temperatura powietrza wynosi 8,2° C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń - ze średnią temperaturą około – 1,7° C, a najcieplejszym lipiec - 19° C.

Wiatry mają przeważający kierunek zachodni (43%), latem wzrasta udział wiatrów północno – zachodnich, zimą południowo – zachodnich. W przejściowych porach roku pojawiają się wiatry z kierunku wschodniego, a jesienią południowo – zachodniego.

Według R. Gumińskiego obszar gminy Sierpc należy do VII dzielnicy rolniczo – klimatycznej w Polsce tzw. środkowej. Występuje tu 100 – 110 dni z przymrozkiem, 30 – 50 mroźnych, 3 – 4 bardzo mroźne. Ostatnie przymrozki wiosenne około połowy kwietnia. Czas trwania pokrywy śnieżnej 38 – 60 dni. Ilość dni ciepłych 30 – 35.

Jest to obszar o najniższym w Polsce opadzie rocznym tj. poniżej 500 mm.

Częstość opadu gradowego jest tu względnie mała.

2.2.3. Powietrze

Stan czystości powietrza kształtowany jest przez lokalne kotłownie gospodarstw domowych i użyteczności publicznej, a więc eksploatowane dla celów grzewczych i ciepłej wody.

Ponadto do powietrza emitowane są zanieczyszczenia z działalności gospodarczych, składowiska odpadów w Rachocinie, kompostowni w Susku, z ferm drobiu, hodowli bydła i zanieczyszczenia komunikacyjne. Szacuje się, że emisja energetyczna wynosi:

- dwutlenku siarki 239,97 Mg
- tlenków azotu 45,26 Mg
- tlenku węgla 366,27 Mg
- dwutlenku węgla 28312,25 Mg
- pyłów 185,24 Mg.

Stan zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy można uznać za średnio zanieczyszczony pod

względem zanieczyszczeń energetycznych. Zanieczyszczenia pyłem, dwutlenkiem siarki i tlenkiem węgla nie przekraczają 30 % wartości średniorocznych tych zanieczyszczeń. W przypadku dwutlenku azotu stężenie średnioroczne osiąga wartość 50 % wartości dopuszczalnych.

2.2.4. Wody podziemne

Na terenie Gminy Sierpc eksploatowane wody podziemne pochodzą z utworów czwartorzędowych.

Głównym poziomem użytkowym jest poziom czwartorzędowy. Decydują o tym największe zasoby wód, najłatwiejsza ich odnawialność oraz niewielka głębokość, sprzyjająca budowie ujęć. Poziom czwartorzędowy charakteryzuje się zmienną głębokością występowania wód (od kilku do 60 m), różną miąższością, zmiennym stopniem izolacji od wpływu czynników powierzchniowych, jak też zróżnicowaną wydajnością eksploatacyjną poszczególnych źródeł. Stwierdzone w czwartorzędowym poziomie zanieczyszczenia najczęściej wiążą się z obszarami, gdzie brak jest izolacji w stropie. Długotrwałe procesy urbanizacji i uprzemysłowienia mogą również spowodować zanieczyszczenie warstw wodonośnych uznawanych za dobrze izolowane przez nadległe utwory słabo przepuszczalne.

Gmina Sierpc czerpie wodę na zaopatrywanie ludności następującymi ujęciami (tabela):

Tabela 3. Podstawowe dane o ujęciach wody w gminie Sierpc.

Miejscowość	Głębokość studni	Wiek	Zasoby eksploatacyjne m ³ /h	Pobór wody m ³ /d
Białyszewo	52,5	Q	47	1126,3
	52,0	Q	60,0	
Piastowo	88	Q	33,5	501
	86,2	Q	26,0	
Gorzewo	59	Q	60,0	404,5
	62	Q	51,0	

2.2.5. Wody powierzchniowe

Na terenie gminy Sierpc znajduje się kilka cieków wodnych (tabela 4).

Tabela 4. Wykaz cieków wodnych zlokalizowanych na terenie gmin powiatu sierpeckiego wg stanu na dzień 31.12.2002 r.

Lp.	Nazwa gminy	Nazwa cieku	Długość ogółem km	w tym	
				Nieuregulowane km	Uregulowane km
1	Sierpc, Szczutowo	Kanał Blizno	10,18	3,90 0,18	5,80 0,30
2	Sierpc	Ciek Piastowo	17,40	4,15 1,86	2,20 9,19
3	Sierpc Zawidz	Rzeka Sierpianica	35,09	4,29 12,52	2,30 15,98
4	Mochowo Sierpc Rościszewo Szczutowo	Rzeka Skrwa	61,96	50,81	11,15
5	Sierpc Gozdowo	Ciek Zbójno	12,52	2,58 0,07	8,06 1,81
Razem			223,43	91,07	132,36

Największymi rzekami przepływającymi przez teren gminy Sierpc są Skrwa Prawa i Sierpianica.

Skrwa Prawa jest prawostronnym dopływem Wisły uchodzącym na 645,0 km jej biegu.

Zlewnia charakteryzuje się dosyć wysokim udziałem terenów zalesionych i łąk (ograniczających obszarowe spływy zanieczyszczeń), mniejszym gruntów ornych. Pokrywają ją gliny i piaski zwałowe, w obniżeniach występują torfy. Zlewnia jest bogata w sieć cieków i rowów melioracyjnych. Rzeka ma charakter cieku dolinowego o małym spadku podłużnym.

Główny wpływ na stopień zanieczyszczenia Skrwy ma Sierpianica. Skrwa ponadto narażona jest na przedostawanie się zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych (użytki rolne, wiejska zabudowa mieszkalno-gospodarcza nie wyposażona w oczyszczalnie ścieków). Intensywność ich spływu, ograniczona korzystnym zagospodarowaniem zlewni (dzięki dużemu udziałowi lasów i łąk), zależna jest od warunków hydrometeorologicznych i wielkości stosowanych w rolnictwie dawek nawozowych. Rzeka Skrwa Prawa według ostatnich badań na długości 86,8 km odpowiadała III klasie czystości, a tylko krótki jej odcinek poniżej ujścia Sierpianicy zakwalifikowano do wód pozaklasowych, o czym zadecydowało okresowo przekroczone miano coli.

W początkach lat 90-tych woda w Skrwie Prawej na całej długości była na pograniczu III klasy czystości i wód pozaklasowych (tabela 5). W wodzie okresowo wykrywano podwyższone stężenia

BZT₅, fosforanów i miana coli. Na poprawę jakości wody w Skrwie wpłynęło istotnie uporządkowanie gospodarki ściekowej w Sierpcu.

Źródła odprowadzenia ścieków to:

- Zespół Szkół Rolniczych w Studzieńcu,
- Gospodarstwo Rolne w Miłobędzynie,
- Gospodarstwo Rolne w Dziembakowie,
- Ośrodek Wypoczynkowy w Bledzewie.

Tabela 5. Monitoring wód rzeki Skrwy Prawej w latach 1990, 1995 i 2000

Punkty pomiarowo-kontrolne na rzece	Km biegu rzeki	Gmina	Powiat	Klasa czystości ocena ogólna			Wskaźniki decydujące o non (metoda stężeń charakterystycznych)		
				1990	1995	2000	1990	1995	2000
pow. ujścia Sierpianicy	70,0	Sierpc	Sierpc	non	non	III	BZT ₅ , PO ₄ , m.coli	m. coli	-
pon. ujścia Sierpianicy	65,5	Sierpc	Sierpc	non	non	non	BZT ₅ , PO ₄ , azot amonowy, m.coli	PO ₄ , m. coli	m. coli

Sierpianica – długość rzeki 51,3 km.

Odwadnia obszar o powierzchni 387,8 km². Jej źródła znajdują się w okolicach Bielska, a do Skrwy uchodzi w granicach miasta Sierpca. Powoduje ona znaczne zanieczyszczenie Skrwy (wody Skrwy Prawej mają powyżej ujścia Sierpianicy III klasę czystości, a poniżej – są pozaklasowe). Obszar zlewni rzeki jest praktycznie bezleśny, w związku z czym rzeka narażona jest na zanieczyszczenia obszarowe. Miasto Sierpc także stanowi ważne źródło zanieczyszczeń Sierpianicy (po dopływie ścieków z Sierpca wskaźniki fizyko-chemiczne w Sierpianicy nieznacznie się pogarszają, a pozaklasowe miano coli ma wyższą wartość).

Na terenie gminy Sierpc położone jest **Jezioro Bledzewskie** (tabela 6). Użytkownikiem jeziora jest PZW. Jest to małe płytkie jezioro, o wydłużonym kształcie misy, łagodnych stokach opadających ku jezioru. Linia brzegowa jest mało urozmaicona. Jezioro zasilane jest przez 2 krótkie dopływy. Otoczenie bezpośrednie jeziora stanowi las i użytki rolne. Jezioro jest zagospodarowane turystycznie (ośrodek wypoczynkowy, działki rekreacyjne, pomosty, pola namiotowe). Jezioro jest podatne na degradację. Wody jeziora są w III klasie czystości.

Tabela 6. Podstawowe dane morfometryczne jezior powiatu sierpeckiego

Jezioro	Położenie		Powierzchnia zwierciadła [ha]	Długość max. [m]	Szerokość max. [m]	Głębokość max. [m]	Głębokość rednia [m]	Objętość [tys.m ³]
	Zlewnia	Powiat						
Bledzewskie	Skrwa	Sierpc						
	Prawa		16,4	bd	bd	6,4	2,9	750

W studniach gospodarskich na terenie gminy czerpiących wody gruntowe stwierdzono niską jakość wody ze względu na zanieczyszczenia bakteriologiczne i zawartość żelaza. Źródłem zanieczyszczeń wód jest nieuregulowana gospodarka ściekowa na terenie gminy – znikomy procent skanalizowania gminy, brak oczyszczalni ścieków i nieszczelne szamba jeszcze długo będą negatywnie oddziaływać jakość wód.

2.2.6. Melioracje i obiekty małej retencji

W gminie Sierpc zmeliorowanych jest 5021 ha użytków rolnych.

Potrzeby zmeliorowania gruntów występują jeszcze we wsi Grodkowo Zawisze, Grodkowo Włoki i Gorzewo.

Na rzece Skrwie Prawej w gminie Sierpc znajdują się następujące obiekty piętrzące, wymagające odbudowy:

- Kwaśno – 69,55 km – obiekt wymaga remontu i wyposażenia w turbinę. Woda piętrzona jest na jazie, który wymaga remontu,
- Mieszczk – 71,75 km – wymagany remont jazu oraz przebudowa i wyposażenie komór w turbiny. Brak piętrzenia ,
- Studzieniec – 74,65 km – brak piętrzenia, wymagana budowa nowych urządzeń.
- Na sierpienicy – Borkowo Kościelne – 9,5 km – jaz wymaga remontu.

W przeszłości Skrwa Prawa była intensywnie zabudowana różnego rodzaju piętrzeniami wykorzystywanymi gospodarczo.

2.2.7. Budowa geologiczna i surowce mineralne

Wg J. Kondrackiego obszar gminy Sierpc leży na Wysoczyźnie Płońskiej, która wchodzi w skład Niziny Północnomazowieckiej. Jest to obszar równiny morenowej. Stanowi krainę rolniczą z małym udziałem lasów.

Gminy Sierpc jest ubogo zasobna w surowce mineralne.

Warunki geologiczne w gminie nie stwarzają większych nadziei na istnienie złóż surowców mineralnych nadających się do eksploatacji na skalę ponad lokalną. Poszukiwanie i wydobywanie surowców ograniczone jest do utworów czwartorzędowych.

Większość złóż jest pozabilansowa; surowce mogą być przydatne dla celów lokalnych.

W Miłobędzinie znajdują się złoża kruszywa.

2.2.8. Przyroda

Według Wł. Szafera obszar gminy Sierpc leży w prowincji Niżowo – Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej w dziale Bałtyckim w poddziale Pas Wielkich Dolin w krainie Mazowieckiej w okręgu Północnomazowieckim.

Ogólne cechy tej krainy to:

1. brak buka, jodły, jaworu i brzozy oraz obecność naturalnych placówek modrzewia polskiego i świerka,
2. panowanie borów sosnowych,
3. rozpowszechniona roślinność torfowiskowa i piaszkowa.

Flora gminy Sierpc jak flora Polski należy do środkowoeuropejskiej prowincji lasów liściastych i mieszanych; obejmuje ponad 2300 gatunków roślin naczyniowych i ponad 2000 gatunków roślin plechowych.

Charakterystyczną klasą roślinności tego terenu są lasy mieszane rzędu Fagetalia zastępowane na sandrach przez bory, z którymi wiąże się proces bielcowania przeważających pierwotnie gleb brunatnych. Licznie występujące jeziora należą przeważnie do typu eutroficznego (jeziora słodkowodne o dużej zawartości substancji pokarmowych, obfitej florze i faunie; nadmiar związków organicznych rozkłada się powodując duże zużycie tlenu i zahamowanie procesów mineralizacji; zaczynają dominować organizmy beztlenowe; jeziora eutroficzne w wyniku osadzania mułu wypływają się, przekształcając się w staw, bagno lub torfowisko niskie). Na urodzajniejszych glebach na glinie zwałowej przeważa gospodarka rolna, na piaskach sandrowych

panują lasy, w zagłębieniach pojeziernych i na dnach dolin występują liczne tereny łąkowe, a jeziora są obiektami gospodarki rybackiej.

Na terenie Gminy Sierpc znajdują się następujące pomniki przyrody:

- w Rydzewie – głaz narzutowy o obwodzie 10 m i wysokości części nadziemnej 165 cm,
- w Pistowie – 5 lip drobnolistnych,
- w Borkowie Kościelnym – jesion wyniosły,
- w Grodkowie Zawisze – głaz narzutowy z granitu gruboziarnistego,
- w Borkowie Młyn – 2 dęby szypułkowe,
- w Borkowie Wielkim 3 klony zwyczajne,
- w Borkowie Wielkim – altana składająca się z 8 lip drobnolistnych.

Rozporządzeniem Nr 60 Wojewoda Mazowiecki z dnia 24 lipca 2001 roku w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu wprowadził Obszar Chronionego Krajobrazu Przyszecze Skrzy Prawej o powierzchni 33338 ha na terenie powiatu sierpeckiego w gminach: Szczutowo, Rościszewo, Sierpc, Mochowo, Brudzeń Duży.

Na terenie gminy Sierpc lasy zajmują obszar 2253 ha.

Na terenie Gminy Sierpc ustanowiono 24 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 12,0 ha tj. tereny zabagnione, położone w różnych siedliskach leśnych.

Ponadto w gminie znajdują się zabytkowe parki dworskie z XIX w. wraz z zabytkowymi dworami w Borkowie, Dziembakowie, Kwaśnie oraz Miłobędzynie.

Zadrzewienia

Ważnym elementem szaty roślinnej na terenach ubogich w lasy są zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przydrożne, rosnące na placach, skwerach i nieruchomościach. Pieczę prawną nad utrzymaniem tej roślinności sprawuje gmina. Niemal każde wycięcie drzewa i krzewów wymaga zezwolenia, a także rekompensaty dla środowiska przyrodniczego w postaci nowych nasadzeń w innych miejscach.

Pod względem zoogeograficznym obszar gminy Sierpc należy do europejsko - zachodniosyberyj-

skiej prowincji (część Palearktyki); w jej średnio bogatej faunie występuje: 89 gat. ssaków, 220 gat. ptaków gniazdowych, 9 gat. gadów, 18 gat. płazów, 55 gat. ryb słodkowodnych, ponad 25 tys. gat. owadów i ok. 1400 gat. pajęczaków. Większość to zwierzęta leśne (jeleń, sarna, dzik, wilk, liczne ptaki); wśród zwierząt północno - wschodniej części kraju (w tym na obszarach gminy Sierpc) znajdują się typowe gatunki tundry i tajgi (puszczyki, zając bielak, łoś, jarząbek, orzechówka); na nizinach występują m.in.: ropucha szara, padalec, zaskroniec, zięba, kaczka krzyżówka, jastrząb, wiewiórka pospolita, zając szarak, sarna. Żyją tu też dawniej zagrożone wyginięciem a obecnie liczniejsze: kruk, kormoran czarny, łabędź niemy i bocian czarny. W wodach słodkich żyją ssaki: wydra oraz bardzo liczne gatunki ptaków: perkozy, kaczki, mewy. Typowe ryby wód słodkich to: ukleja, płoć, leszcz, lin, karp, okoń, szczupak, węgorz; w czystych i głębokich, dobrze natlenionych jeziorach: sandacz.

Wiele zwierząt jest związanych z krajobrazem zmienionym przez człowieka; łąki są terenem lęgowym ptaków: czajki, bekasów; na polach uprawnych żyją myszy, norniki z ptaków kuropatwa, przepiórka; wśród zabudowań występują: mysz domowa, wróbel domowy, jerzyk, gołębie, jaskółki. Ponadto występują: skowronki, trzciniaki, słowiki, wilgi, grzywacze, dzikie króliki, kuny, tchórze, piżmaki, słonki i łyski.

2.2.9. Gleby

Obszar gminy związany ze zlodowaceniem środkowo polskim charakteryzuje się łagodną rzeźbą terenu i słabymi glebami – w części zalesionymi. Występują tu gleby płowe i brunatnoziemne na glinie morenowej i piaskach naglinowych.

Gleby nie są zagrożone erozją. Wykazują naturalną zawartość metali ciężkich.

Zestawienie gruntów w gminie Sierpc wg klas

Grunty orne

IIIa – 209,9665 ha

IIIb – 1009,6576 ha

IVa – 2648,4140 ha

IVb – 2004,0967 ha

V – 2737,6142 ha

VI – 1352,9105 ha

VIR – 29,9387 ha

Użytki zielone

III – 71,4480 ha

IV – 566,8674 ha

V – 495,0142 ha

VI – 96,6768 ha

VIP – 5,3500 ha.

2.2.10. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Sierpc funkcjonuje system indywidualnych pojemników i indywidualnych umów z wywoźnikiem. Systemem tym jest objęte około 50 % mieszkańców gminy. Pozostali mieszkańcy nie mają podpisanych umów i samodzielnie zajmują się zagospodarowywaniem odpadów i ich transportem do miejsca składowania.

Na terenie gminy Sierpc zbieraniem niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „EMPEGEK” w Sierpcu Sp. z o.o. ul. Konstytucji 3-go Maja 48 tel. 275-24-68.

Na terenie gminy Sierpc od 2004 roku Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „SO” prowadzi selektywną zbiórkę odpadów metodą trzech worków tzw. „u źródła”.

Gmina ma podpisaną umowę z dwoma odbiorcami padłych zwierząt.

W przypadku odpadów przemysłowych każdy ich wytwórca we własnym zakresie do rozwiązuje gospodarkę wytwarzanymi odpadami. Zwykle odpady są odbierane, odzyskiwane lub unieszkodliwiane przez uprawnionych odbiorców posiadających stosowne zezwolenia, często spoza terenu gminy.

Duża część odpadów budowlanych wykorzystywana jest do niwelacji i rekultywacji terenu oraz odzyskiwana jest w procesie budowy dróg, fundamentów itp.

Wycofane z użytkowania środki transportu przekazywane winny być do uprawnionych odbiorców posiadających wymagane prawem zezwolenia. Brak jest systemu rozwiązującego gospodarkę wrakami samochodowymi w skali gminy.

Odpady z oczyszczalni ścieków w gminie Sierpc częściowo są wykorzystywane rolniczo.

2.3. Główne zagrożenia środowiska w gminie Sierpc

2.3.1. Hałas

Na tereni gminy Sierpc występuje duża uciążliwość akustyczna spowodowana hałasem komunikacyjnym związanym z drogą nr 10 relacji Warszawa – Sierpc – Toruń – Szczecin oraz drogami wojewódzkimi.

Na terenie gminy Sierpc nie wykonano nigdy pomiarów hałasu komunikacyjnego.

2.3.2. Zagrożenia wód podziemnych

Główne przyczyny zanieczyszczenia wód podziemnych są pochodzenia antropogenicznego i są różne w zależności od przeznaczenia terenu w obrębie danego ujęcia. Stopień zanieczyszczenia wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania oraz izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz lokalizacji potencjalnego źródła zagrożeń. Najbardziej zanieczyszczone są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego ze względu na dobre właściwości filtracyjne skał słabo izolujących poziom wodonośny stwarzający warunki do migracji zanieczyszczeń.

Główne przyczyny zanieczyszczenia wód podziemnych to:

- zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego, w tym niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych, organicznych i środków ochrony roślin (niedostosowane terminy i dawki nawożenia), brak płyt gnojowych itp.,
- brak właściwego systemu ujmowania i odprowadzania ścieków (nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, wylewanie nieoczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi),
- deponowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych (bezpośrednio na ziemi, w ciekach wodnych itp.),
- zanieczyszczenia pochodzenia przemysłowego, w tym nieszczelne zbiorniki paliw i innych substancji, awarie przemysłowe itp.

Wody podziemne trzeba chronić szczególnie przed nadmiernym zużyciem. Powinny służyć głównie zaopatrzywaniu mieszkańców do celów spożywczych. Realizowane jest to poprzez system wodociągową.

Wodociągi wiejskie

Na terenie gminy woda do celów pitnych i gospodarczych pobierana jest z ujęć podziemnych własnych i obcych (gminy ościenne).

Pobór wody przez gospodarstwa domowe odbywa się w przeważającej części z wodociągu, a pozostałe z ujęć własnych w postaci studni.

Mieszkańcy gminy Sierpc zaopatrywani są w wodę z 9 różnych wodociągów, w tym:

- trzy należące do Urzędu Gminy Sierpc,
- po jednym Mochowo, Szczutowo, oraz Zespołu Szkół w Studzieńcu.

Własne stacje wodociągowe to Białyszewo, Gorzewo i Piastowo. Obsługują one 5204 mieszkańców, tj. 53% mieszkańców gminy. Ilość przyłączy wynosi tu 964 sztuki o długości 30461 m. Natomiast długość sieci wodociągowej wynosi 123559 m.

Pozostałe wodociągi obsługują 47% ludności. Długość ich sieci wodociągowej wynosi 43064 m, a przyłączy 12601 m przy ilości 323 sztuk.

Na zlecenie Urzędu Gminy w Sierpcu Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Sierpcu wykonuje analizy wody z wodociągów. Wyniki ostatnich badań przedstawiono w tabelach 7 -12.

Tabela 7. Badania fizyko – chemiczne próbki wody pobranej z Białyszewa – hydroforni – uzdatniona (wodociąg publiczny Białyszewo) z dnia 15.03.04r.

Lp.	Badane właściwości	Metoda badania	Wynik	Jednostki	Najwyższe dopuszczalne stężenie
1.	Mętność	-	0,2	NTU	1
2.	Barwa	PN-74/C-04558	2	Mg/l Pt	15
3.	Zapach	PN-72/C-04557	Akcept.	-	Akcept.
4.	Smak	PN-72/C-04557	Akcept.	-	Akcept.
5.	Odczyn	PN-90/C-04540/01	7,9	pH	6,5 – 9,5
6.	Przewodność właściwa	PN-EN 27888	297	μS/cm	2500
7.	Żelazo ogół.	PN-73/C-04586/03	0,02	mg Fe/l	0,2
8.	Amoniak	PN-73/C-04576/01	pon. 0,07	mg NH ₄ ⁺ /l	0,5
9.	Azotyny	PN-73/C-04576/06	0,066	mg NO ₂ ⁻ /l	0,50
10.	Azotany	PN-82/C-04576/08	pon. 0,18	mg NO ₃ ⁻ /l	50
11.	Mangan	PN-92/C-04590/03	pon. 0,03	mg Mn/l	0,05

Tabela 8. Badania bakteriologiczne próbki wody pobranej z Białyszewa – hydroforni – uzdatniona (wodociąg publiczny Białyszewo) z dnia 15.03.04r.

Badane właściwości	Metoda badania	Wynik	Najwyższa dopuszczalna wartość
Ogólna liczba kolonii na agarze odżywczym w temp. 37 ⁰ C, w 1 ml próbki wody – metoda posiewu wgłębnego	PN-ISO 6222	7	20
Wskaźnik coli	PN-ISO 9308-1	0/100 ml	0/100 ml
Wskaźnik coli – typ kałowy	PN-ISO 9308-1	0/100 ml	0/100 ml

Tabela 9. Badania fizyko – chemiczne próbki wody pobranej z Gorzewa – hydroforni –(wodociąg publiczny Gorzewo) z dnia 26.04.04r.

Lp.	Badane właściwości	Metoda badania	Wynik	Jednostki	Najwyższe dopuszczalne stężenie
1.	Mętność	-	0,4	NTU	1
2.	Barwa	PN-74/C-04558	5	Mg/l Pt	15
3.	Zapach	PN-72/C-04557	Akcept.	-	Akcept.
4.	Smak	PN-72/C-04557	Akcept.	-	Akcept.
5.	Odczyn	PN-90/C-04540/01	7,6	pH	6,5 – 9,5
6.	Przewodność właściwa	PN-EN 27888	347	μS/cm	2500
7.	Żelazo ogóln.	PN-73/C-04586/03	pon. 0,02	mg Fe/l	0,2
8.	Amoniak	PN-73/C-04576/01	pon. 0,07	mg NH ₄ ⁺ /l	0,5
9.	Azotyny	PN-73/C-04576/06	pon. 0,008	mg NO ₂ ⁻ /l	0,50
10.	Azotany	PN-82/C-04576/08	pon. 0,18	mg NO ₃ ⁻ /l	50
11.	Mangan	PN-92/C-04590/03	pon. 0,03	mg Mn/l	0,05

Tabela 10. Badania bakteriologiczne próbki wody pobranej z Gorzewa – hydroforni –(wodociąg publiczny Gorzewo) z dnia 26.04.04r.

Badane właściwości	Metoda badania	Wynik	Najwyższa dopuszczalna wartość
Ogólna liczba kolonii na agarze odżywczym w temp. 22°C, w 1 ml próbki wody – metoda posiewu wgłębnego	PN-ISO 6222	38	100
Ogólna liczba kolonii na agarze odżywczym w temp. 37°C, w 1 ml próbki wody – metoda posiewu wgłębnego	PN-ISO 6222	4	20
Wskaźnik coli	PN-ISO 9308-1	0/100 ml	0/100 ml
Wskaźnik coli – typ kałowy	PN-ISO 9308-1	0/100 ml	0/100 ml
Liczba kolonii paciorkowców kałowych (enterokoków) w 100 ml próbki wody	PN-82/C-46-15	0	0

Tabela 11. Badania fizyko – chemiczne próbki wody pobranej z Piastowa – Stacja Uzdatniania Wody (wodociąg publiczny Piastowo) z dnia 19.04.04r.

Lp.	Badane właściwości	Metoda badania	Wynik	Jednostki	Najwyższe dopuszczalne stężenie
1.	Mętność	-	0,9	NTU	1
2.	Barwa	PN-74/C-04558	14	Mg/l Pt	15
3.	Zapach	PN-72/C-04557	Akcept.	-	Akcept.
4.	Smak	PN-72/C-04557	Akcept.	-	Akcept.
5.	Odczyn	PN-90/C-04540/01	7,4	pH	6,5 – 9,5
6.	Przewodność właściwa	PN-EN 27888	351	μS/cm	2500
7.	Żelazo ogół.	PN-73/C-04586/03	0,12	mg Fe/l	0,2
8.	Amoniak	PN-73/C-04576/01	0,12	mg NH ₄ ⁺ /l	0,5
9.	Azotyny	PN-73/C-04576/06	0,05	mg NO ₂ ⁻ /l	0,50
10.	Azotany	PN-82/C-04576/08	1,11	mg NO ₃ ⁻ /l	50
11.	Mangan	PN-92/C-04590/03	0,03	mg Mn/l	0,05

Tabela 12. Badania bakteriologiczne próbki wody pobranej z Piastowa – Stacja Uzdatniania Wody (wodociąg publiczny Piastowo) z dnia 19.04.04r.

Badane właściwości	Metoda badania	Wynik	Najwyższa dopuszczalna wartość
Ogólna liczba kolonii na agarze odżywczym w temp. 22°C, w 1 ml próbki wody – metoda posiewu wgłębnego	PN-ISO 6222	56	100
Ogólna liczba kolonii na agarze odżywczym w temp. 37°C, w 1 ml próbki wody – metoda posiewu wgłębnego	PN-ISO 6222	2	20
Wskaźnik coli	PN-ISO 9308-1	0/100 ml	0/100 ml
Wskaźnik coli – typ kałowy	PN-ISO 9308-1	0/100 ml	0/100 ml
Liczba kolonii paciorkowców kałowych (enterokoków) w 100 ml próbki wody	PN-82/C-46-15	0	0

2.3.3. Zagrożenia wód powierzchniowych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest wypadkowa wielu czynników, z których najważniejsze to warunki naturalne oraz czynniki antropogeniczne.

Istnieje znaczne zróżnicowanie skali i źródeł zagrożeń na terenach wiejskich i miejskich.

Główne źródła zanieczyszczenia środowiska wodnego w gminie to:

- emisja nieoczyszczonych ścieków bytowych do wód powierzchniowych lub do ziemi, która wynika głównie z niedostosowania długości sieci kanalizacyjnej do faktycznych potrzeb gminy w tym zakresie,
- spływy powierzchniowe, obciążone dużymi ładunkami zanieczyszczeń organicznych powodujących zanieczyszczenie wód powierzchniowych związkami biogennymi. Jest to wynikiem niewłaściwego stosowania nawozów organicznych i sztucznych,
- deponowanie odpadów (tzw. „dzikie wysypiska”) w ciekach wodnych oraz na powierzchni terenu.

Najczęściej o niskiej jakości wód oprócz zanieczyszczenia bakteriologicznego decyduje duży stopień ich eutrofizacji, spowodowany obecnością związków fosforu i azotu (głównie azotynowego), rzadziej innych parametrów.

Trzy miejscowości posiadają sieci kanalizacyjne tj. Studzieniec, Dziembakowo i Miłobędzyn. Sieć ta pod względem hydraulicznym jest w stanie przyjąć większą ilość ścieków niż dopływa do oczyszczalni.

Obecnie oczyszczaniu poddawane są niżej podane ilości ścieków:

Studzieniec	– 20 m ³ /d
Dziembakowo	– 30 m ³ /d
Miłobędzyn	– 8 m ³ /d
Razem:	58,00 m ³ /d – tj. w przybliżeniu 10 % powstających ścieków.

Aglomeracje

Zlewnia Dziembakowo

Do zlewni tej zakłada się podłączenie:

Dziembakowo	– 443 M
Gorzewo	– 309 M
Goleszyn	– 246 M
Warzyn Skóry	– 160 M
Kisielew	– 125 M
Susk	– 188 M
Białe Błoto	– 178 M
Białyszewo	– 181 M
Razem:	– 2050 M

Zlewnia Miłobędzyn

Do zlewni tej zakłada się podłączenie:

Miłobędzyn	– 402 M
Bledzewo	– 219 M
Piastowo	– 294 M
Piaski	– 229 M
Razem:	– 1144 M

Zlewnia Studzieniec

Do zlewni dopływać będą ścieki z m. Studzieniec i Zespołu Szkół

Studzieniec	– 310 M
-------------	---------

Szkoła	– 350 uczniów
Internat	– 120 osób
Kuchnia	– 200 obiadów
Równowazna liczba mieszkańców	– 175 RLM
Razem:	– 485

Borkowo Kościelne

W zlewni tej powinny znaleźć się niżej wymienione miejscowości:

Wilczogóra	– 166 M
Borkowo Woielkie	– 349 M
Borkowo Kościelne	– 497 M
Razem:	– 1012 M

Zlewnia Żochowo

Do zlewni zakłada się podłączenie niżej wymienionych miejscowości:

Żochowo	– 190 M
Sudragi	– 290 M
Razem:	– 480 M

Charakterystyka istniejących oczyszczalni w Aglomeracjach

Oczyszczalnia Dziembakowo

Składa się ze studni z kratą koszową, pompowni ścieków brudnych, osadnika wstępnego Imhoffa o

$V_c = 120 \text{ m}^3$, złoża biologicznego o $V = 54 \text{ m}^3$ i $h = 2,1 \text{ m}$, osadnika wtórnego $\phi 2,0$ i $h = 4,5 \text{ m}$ oraz instalacji recyrkulacji ścieków.

Oczyszczalnia posiada aktualne pozwolenie wodno – prawne z datą ważności do 31.01.2006r.

Określona pozwoleniem ilość ścieków wynosi $Q_{d\acute{s}r} = 42,1 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{dmax} = 46,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

Średnio dobowy dopływ od 80 rodzin za 2002 r. wyniósł $27,7 \text{ m}^3/\text{d}$ tj. $0,35 \text{ m}^3/\text{rodz}$. Rezerwa w wydajności wynosi $19,0 \text{ m}^3/\text{d}$, co równa się przyjęciu ścieków od 50 rodzin. Oczyszczalnia jest po remoncie w dobrym stanie technicznym. Odbiornikiem ścieków jest rów zlewni rzeki Sierpienicy.

Oczyszczalnia Miłobędzyn

Składa się z kraty koszowej, pompowni ścieków brudnych, rowu cyrkulacyjnego o $V_r = 150 \text{ m}^3$ z walcem klatkowym $\phi 700/2000$, spustu z rowu oraz recyrkulacji osadu nadmiernego.

Wydajność oczyszczalni to $Q_d = 45 \text{ m}^3/\text{d}$

W 2002 roku korzystało s niej 36 rodzin.

Dobowy odpływ – $7,0 \text{ m}^3$ tj. $0,20 \text{ m}^3/\text{rodzinę}$.

Rezerwa wydajności wynosi $35 \text{ m}^3/\text{d}$ co równa się przyjęciu ścieków od około 100 rodzin.

Oczyszczalnia jest w stanie technicznym dobrym z miejscem na rozbudowę.

Odbiornikiem ścieków jest rów R – 1 w zlewni rzeki Skrwy.

Oczyszczalnia Studzieniec

Składa się z studni z kratą, pompowni ścieków, rowu cyrkulacyjnego z 2 walcami klatkowymi $\phi 700/2000$, $N_s = 4 \text{ kW}$, studni spustowej, osadnika wtórnego, odpływu z rowu oraz wylotu do rzeki Skrwy.

Wydajność oczyszczalni około $40,0 \text{ m}^3/\text{d}$.

Oczyszczalnia może przyjąć ścieki z aglomeracji.

Stan techniczny oczyszczalni wymaga jej odtworzenia.

TRANSPORT ŚCIEKÓW W ISTNIEJĄCYCH AGLOMERACJACH.

Dziembakowo

Do oczyszczalni dopływają ścieki z najbliższych budynków wielorodzinnych (80 rodzin).

Istniejąca długość kanalizacji wynosi 1100 m.

Miłobędzyn

Do oczyszczalni dopływają ścieki z dwóch budynków 18-rodzinnych. Długość kanalizacji wynosi – 370 m.

Studzieniec

Do oczyszczalni dopływają ścieki z kompleksu budynków Zespołu Szkół oraz przyległych budynków pracowników szkoły. Długość kanalizacji około 800 m.

W tabeli 13 przedstawiono ewidencję bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Sierpc.

Tabela 13. Ewidencja bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Sierpc.

Lp.	Sołectwo	Zbiornik bezodpływowy (szambo)		Przydomowa oczyszczalnia ścieków	
		Ilość	Pojemność m ³	Ilość	Pojemność m ³
1.	Białe Błoto	16	147		
2.	Białoskóry	14	86		
3.	Białyszewo	18	111		
4.	Białyszewo Towarzystwo	13	88,5		
5.	Bledzewo	34	308		
6.	Bledzewko	11	63,1		
7.	Borkowo Kościelne	48	198		
8.	Borkowo Wielkie	16	71		
9.	Dąbrówki	16	217,5		
10.	Dębowo	18	106	1	1
11.	Dziembakowo	8	39		
12.	Goleszyn	30	130		
13.	Gorzewo	34	228,5		
14.	Grodkowo Włoki	10	87,5		
15.	Grodkowo Zawisze	26	144		
16.	Kisielew	15	88		
17.	Kręckowo	35	186,5		
18.	Mieszaki	15	92		
19.	Mieszczk	19	83	2	Biologiczne oczyszczalnie ścieków
20.	Miłobędzyn	21	155		
21.	Piastowo Nowe	17	121		
22.	Osówka	16	88,5		
23.	Pawłowo	15	41		
24.	Piastowo	20	89,5		
25.	Piaski	47	217	3	16
26.	Podwierzbie	10	43		
27.	Rachocin	5	38		
28.	Rydzewo	10	45,5		
29.	Sudragi	46	361		
30.	Studzieniec	16	90	1	2
31.	Susk Nowy	15	107		
32.	Susk	24	118		
33.	Sułocin Towarzystwo	22	216,5		
34.	Sułocin Teodory	10	72		
35.	Szczepanki	15	57		
36.	Warzyn Kmiec	8	57,5		
37.	Warzyn Skóry	15	65		
38.	Wernerowo	9	26		
39.	Wilczogóra	39	186		
40.	Żochowo	25	137		

2.3.4. Zagrożenia dla powietrza

Zmiany antropogeniczne składu atmosfery można zaklasyfikować do 3 grup:

- zmiany składu chemicznego tzn. wprowadzanie do powietrza nowych składników gazowych,
- zanieczyszczenia mechaniczne (zapylenie),
- zanieczyszczenia energetyczne (głównie termiczne).

Na terenie gminy brak jest istotnych przemysłowych źródeł zanieczyszczenia powietrza. Emisja zanieczyszczeń jest głównie spowodowana uwalnianiem do atmosfery zanieczyszczeń pochodzenia energetycznego z palenisk domowych. Podstawowe zanieczyszczenia to SO₂, NO₂ i pył.

W większości gminy stosowane jest opalanie węglem poza szkołami w Goleszynie, Sudragach, Bledzewie, Susku, gdzie zainstalowano piece na olej opałowy.

2.3.5. Zagrożenia związane z transportem i poważne awarie

Transport jest poważnym źródłem zanieczyszczenia środowiska w skali lokalnej jak i globalnej. Jest on związany z emisją zanieczyszczeń do powietrza jak i zwiększeniem natężenia hałasu oraz możliwością wystąpienia poważnych awarii (w razie katastrofy drogowej, a szczególnie z udziałem samochodów przewożących substancje niebezpieczne).

Podstawowy układ komunikacyjny gminy Sierpc stanowią:

- droga krajowa nr 10 relacji Warszawa – Sierpc – Toruń – Szczecin,
- drogi wojewódzkie
droga nr 560 relacji Płock – Sierpc – Brodnica

droga nr 541 relacji Bledzewo - Sierpc

- drogi powiatowe

droga nr 111 relacji Studzieniec do drogi nr 10

droga nr 121 relacji Wernerowo – Sudragi – Żochowo

droga nr 123 relacji Ligowo – Żochowo – Wymyślin (Sierpc)

droga nr 122 relacji Pawłowo – Sułocin Towarzystwo – Sierpc

droga nr 127 relacji Malanowo – Żochowo

droga nr 131 relacji Budy Bledzewskie – Bledzewo

droga nr 132 relacji Kwaśno – Miłobędzyn

droga nr 133 relacji Gozdowo – Piaski

droga nr 134 relacji Sierpc – Dąbrówki – Rościszewo

droga nr 140 relacji Goleszyn – Dziembakowo – Białe Błoto – Borkowo Wielkie –
Zgagowo

droga nr 147 relacji Mieszaki – Zawidz

droga nr 149 relacji Gorzewo – Dziembakowo- Kisielewo – Miaszaki

droga br 150 relacji Piastowo – Susk

droga nr 151 relacji Goleszyn – Warzyn – Białyszewo – Goleszyn

droga nr 152 relacji Białoskóry – Goleszyn

droga nr 160 relacji Dębowo – Białyszewo

Pozostałe są drogami gminnymi.

Ponadto na terenie gminy Sierpc istnieją następujące linie kolejowe relacji: Toruń, Lipno, Sierpc, Nasielsk, Kutno, Płock, Brodnica.

Na terenie gminy mogą wystąpić następujące zagrożenia:

- naturalne (powodzie, pożary, wichry, susze, gradobicia),
- zagrożenia cywilizacyjne (transport materiałów niebezpiecznych, awarie infrastruktury technicznej).

2.3.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Na terenie gminy zlokalizowany jest nadajnik Radiowo – Telewizyjnego Centrum Nadawczego. Starostwo Powiatowe w Sierpcu wydało decyzję, pozwalającą na emisję promieniowania elektromagnetycznego i dotyczy ona Radiowo Telewizyjnego Centrum Nadawczego Płock – Rachocin zlokalizowanego w miejscowości Rachocin w gminie Sierpc:

- decyzja nr RO7644-4/1/02 z 27.11.2002r. wydana została na okres 10 lat,
- właścicielem Centrum i terenu jest Telekomunikacja Polska EmiTel Sp. z o.o. Kraków;
- Źródłami emisji są:
  - ✓ antena nadawcza systemowa UKF o częstotliwości 88 – 108 MHz,
  - ✓ antena nadawcza telewizyjna systemowa TV o częstotliwości 450 – 790 MHz.
- Ustalono maksymalną równoważną moc promieniowania izotropowego:
  - ✓ antena nadawcza UKF – 6 x 98,4 kW,
  - ✓ antena nadawcza telewizyjna TV – 2 x 1640 kW.

Badania przeprowadzone na terenie obiektu przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi wykazały występowanie pola elektromagnetycznego o:

- gęstość strumienia energii $0,015 \text{ W/m}^2$ (norma $0,1 \text{ W/m}^2$),
- natężeniu mniejszym od $3,1 \text{ V/m}$ (norma 7 V/m).

W konsekwencji stwierdzono, że obiekty spełniają wymogi w zakresie ochrony ludzi i środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym.

2.4. Analiza SWOTCH

Mocne strony gminy Sierpc:

- cenne zabytki kultury materialnej (zabytkowe dwory, kościoły, parki),
- cenne walory przyrodnicze i krajobrazowe (dolina Skrwy Prawej, Sierpienicy, Jezioro Bledzewskie),
- dobre połączenia komunikacyjne ze stolicą powiatu, Warszawą, Toruniem,
- możliwość skorzystania z infrastruktury miasta Sierpca (oczyszczalnie ścieków, składowisko odpadów, gazociąg, ujęcia wody), a także z dóbr kultury (Skansen Wsi Mazowieckiej, Dom Kultury) i szkolnictwa,

- dobrej jakości powietrze,
- możliwość przyjęcia ścieków do 3 funkcjonujących oczyszczalni ścieków,

Słabe strony gminy Sierpc:

- brak sieci kanalizacyjnej w gminie,
- brak systemu gospodarki odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi,
- brak sieci gazu ziemnego w gminie,
- niski stan świadomości ekologicznej mieszkańców.

2.5. Zarządzanie środowiskiem

Reforma ustrojowa państwa spowodowała znaczące zmiany w strukturze organizacyjnej ochrony środowiska. Struktura ta jest obecnie niezwykle złożona. Generalnie funkcjonuje na 4 poziomach: centralnym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Odrębnie działają sieci branżowe.

Nowy podział kompetencji wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 roku, a następnie zmieniony nowymi regulacjami prawa ekologicznego, stanowi dużą uciążliwość zarówno dla administracji publicznej, jak i dla wszystkich stron biorących udział w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony środowiska.

Struktura organizacyjna ochrony środowiska nie ma charakteru hierarchicznego. Składają się na nią odrębne i niezależne od siebie organy rządowe i samorządowe, a dany szczebel administracji realizuje w zasadzie tylko te zadania, których nie można realizować na szczeblu niższym.

Do organów ochrony środowiska należą:

- **Wójt, burmistrz, prezydent miasta**- rozpatrują sprawy związane z korzystaniem ze środowiska przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami, wycinaniem drzew, krzewów, utrzymaniem zieleni, realizują uchwały rad gmin w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminach, zaopatrzenia w wodę, ciepło, energię, odprowadzenia ścieków, systemu zbierania odpadów komunalnych, realizacji postanowień planu zagospodarowania przestrzennego gminy,
- **Starosta**— główny decydent w ochronie środowiska, wydający decyzje dla przedsięwzięć, które są klasyfikowane jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko (spis decyzji poniżej), sprawujący nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa,

spółkami wodnymi, racjonalną gospodarką łowiecką, ochroną przyrody, realizujący zadania z zakresu edukacji ekologicznej.

Rodzaje decyzji środowiskowych, które wydaje starosta:

- pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska,
- pozwolenie na emitowanie pól elektromagnetycznych,
- decyzja uzgadniająca zakres, sposób i termin zakończenia rekultywacji,
- pozwolenie zintegrowane,
- pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód,
- pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych,
- pozwolenie wodnoprawne na rolnicze wykorzystanie ścieków, w zakresie nieobjętym zwykłym korzystaniem z wód,
- pozwolenie wodnoprawne na wprowadzenie do urządzeń kanalizacyjnych ścieków zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego,
- pozwolenie wodnoprawne na długotrwałe obniżenie zwierciadła wody podziemnej,
- pozwolenie wodnoprawne na odwadnianie obiektów lub wykopów budowlanych oraz zakładów górniczych,
- pozwolenie wodnoprawne na wydobywanie kamienia, żwiru, piasku, innych materiałów oraz ich składowanie,
- pozwolenie na wytwarzanie odpadów,
- decyzja zatwierdzająca program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- pozwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, transportu odpadów,
- koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych (bez użycia materiałów wybuchowych i na powierzchni nie przekraczającej 2 ha i przewidywanym rocznym wydobywaniu nie przekraczającym 20000 m³,
- zatwierdzenie projektu prac geologicznych, których wykonanie nie wymaga koncesji.

- **Wojewoda** – wydaje decyzje analogiczne do starosty, ale w odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających obligatoryjnie sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, obejmuje ochroną konserwatorską cenne formy ochrony przyrody, realizuje zadania z zakresu łowiectwa, nadzoru nad lasami

prywatnymi,

- **Marszałek Województwa**– zajmuje się egzekwowaniem opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska i ich redystrybucją na rzecz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej; prowadzi także bazę danych o emisjach substancji, wytwarzanych odpadach, pobranej ilości wody w województwie. Jest organem w zakresie melioracji wodnych, uchwała wojewódzki plan zagospodarowania przestrzennego, strategię rozwoju województwa i program ochrony środowiska, sprawuje kontrolę nad WFOŚiGW,
- **Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska**– wykonuje kontrole przestrzegania wymogów ochrony środowiska przez wszystkich korzystających ze środowiska, bada i ocenia stan środowiska (monitoring środowiska), wymierza kary za nieprzestrzeganie wymogów ochrony środowiska, prowadzi działania zapobiegające nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska,
- **Minister Środowiska**– odpowiedzialny za realizację Polityki ekologicznej państwa, konwencji międzynarodowych, przygotowanie projektów ustaw ekologicznych i rozporządzeń wykonawczych.

Nowy podział kompetencji w zakresie ochrony środowiska nakłada na wszystkie szczeble samorządu i organów rządowych obowiązek wzajemnego informowania się i uzgadniania. Należy podkreślić wzmocnienie relacji i wpływu organów samorządowych na działanie Inspekcji Ochrony Środowiska oraz uprawnienia kontrolne organów samorządowych.

Oprócz wyżej wymienionych zadań Starosty, określone zadania w zakresie ochrony środowiska należą do Rady i Zarządu Powiatu.

Rada Powiatu :

- uchwała Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami,
- co 2 lata analizuje raporty z realizacji programu ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami,
- ustanawia obszary ograniczonego użytkowania wokół niektórych instalacji (składowiska odpadów komunalnych, kompostownie, oczyszczalnie ścieków, trasy komunikacyjne, linie i stacje elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),

- wyraża zgodę na powołanie społecznej straży rybackiej.

Ponadto na terenie powiatu sierpeckiego określone zadania z zakresu zarządzania wodami publicznymi wykonuje Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, lasami Skarbu Państwa zarządzają nadleśniczowie, lasami prywatnymi Starosta Sierpecki.

W imieniu Marszałka Województwa Mazowieckiego za meliorację podstawową odpowiada Wojewódzki Zarząd Melioracji Urządzeń i Wodnych O/Sierpc.

Organem ochrony środowiska w gminie Sierpc jest wójt, który realizuje zadania wynikające z uchwał Rady Gminy oraz kompetencji wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Do wyżej wymienionych przepisów prawa należą sprawy wynikające z ustaw:

- prawo ochrony środowiska
- ustawa o odpadach
- ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
- o ochronie przyrody
- o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W sprawach wynikających z powyższych przepisów wydawane są stosowne decyzje oraz opinie w postaci postanowień. W przedmiocie wydawanych rozstrzygnięć w formie decyzji należą sprawy z zakresu:

- wydawania zezwoleń na usunięcie drzew,
- o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu
- porządkowanie terenów przez właścicieli nieruchomości w oparciu o regulamin utrzymania czystości i porządku.

Do głównych zadań Rady Gminy należy uchwalanie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, dotyczących:

- wymagań w zakresie utrzymywania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- rodzaju urządzeń przeznaczonych do gromadzenia odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, a także zasad ich rozmieszczania,
- częstotliwości, zasad i sposobu usuwania odpadów komunalnych z nieruchomości oraz z innych terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed

zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,

- zasad utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,
- wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Do zadań Rady Gminy należy również ustalanie górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi komunalne.

Do zadań Wójta Gminy w szczególności należą:

- wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew oraz krzewów oraz naliczanie opłat za ich usunięcie,
- naliczanie kar za usunięcie drzew i krzewów bez wymaganego zezwolenia,
- wydawanie zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych z terenu gminy,
- wyłapywanie bezdomnych zwierząt,
- wydawanie zezwoleń na utrzymywanie psa rasy uznanej za agresywną,
- opiniowanie wniosków dotyczących zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- opiniowanie wniosków dot. zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
- opiniowanie wniosków dot. zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i transportu odpadów,
- wydawanie decyzji nakazującej posiadaczowi odpadów na ich usunięcie z miejsc nie przeznaczonych do ich składowania i magazynowania,
- udzielanie zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed zwierzętami bezdomnymi,
- udzielanie zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, grzebowisk lub spalarni zwłok zwierząt.

Poza Wójtem na terenie gminy Sierpc określone zadania wykonuje:

- a) Starosta Powiatu Sierpeckiego
- b) Wojewoda Mazowiecki
- c) z zakresu zarządzania wodami publicznymi - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w

Warszawie

- d) lasami - Nadleśnictwo Płock
- e) melioracją - Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych O/Sierpc
- f) funkcję kontrolną - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie
Delegatura w Płocku.

W imieniu Wójta gminy Sierpc zadania wykonywane są przez Kierownika Referatu Rolnictwa i Ochrony Środowiska, któremu podlega Inspektor i Podinspektor.

3. Uwarunkowania zewnętrzne

Najważniejszym dokumentem dotyczącym redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska jest Polityka ekologiczna państwa, uchwalona przez Sejm na wniosek Rady Ministrów 23 sierpnia 2001 r., uszczegółowiona w polityce krótkookresowej, zawartej w dokumencie „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010”.

Poniższe zapisy zostały wyprowadzone z obowiązujących dokumentów wyższego rzędu.

3.1. Polityka ekologiczna państwa

„Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” jest realizacją ustaleń ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, która w art. 13 – 16 wprowadza obowiązek przygotowania i aktualizowania co 4 lata polityki ekologicznej państwa. Zapisy ustawy porządkują dotychczasową praktykę okresowego sporządzania dokumentów programowych o nazwie „Polityka ekologiczna państwa” dla różnych horyzontów czasowych lub nawet bez jednoznacznego określania okresu ich obowiązywania, istniejącą od 1990 r. Wówczas powstał pierwszy dokument przyjęty przez Radę Ministrów, a następnie w 1991 r. zaakceptowany przez Sejm i Senat RP. W 2000 r. została sporządzona „II Polityka ekologiczna państwa”, która w 2001 r. została zaakceptowana przez Parlament. Ustala ona cele ekologiczne do 2010 i 2025 r. Opracowany w 2002 r. „Program Wykonawczy do II Polityki ekologicznej państwa, na lata 2002 – 2010” jest dokumentem o charakterze operacyjnym, tj. wskazującym wykonawców i

terminy realizacji konkretnych zadań lub pakietów zadań, przewidzianych do realizacji, zgodnie z polityką ekologiczną państwa w latach 2002 – 2010, a także szacującym niezbędne nakłady i źródła ich finansowania.

Politykę ekologiczną, obejmującą lata 2003 – 2006 oraz 2007 – 2010, należy traktować jako aktualizację i uszczegółowienie długookresowej „II Polityki ekologicznej państwa”, przede wszystkim w nawiązaniu do priorytetowych kierunków działania określonych w przyjętym VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska.

Dostosowana do wymagań nowej ustawy „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” wpisuje się również w funkcjonującą w tej dziedzinie praktykę Unii Europejskiej, w której średniookresowe programy działań Wspólnoty na rzecz środowiska są sporządzane od wielu lat. Aktualny, szósty program takich działań obowiązuje właśnie do 2010 r. Jest to tym bardziej warte podkreślenia, że znaczną część objętych „Polityką ...” działań Polska, będzie realizować już jako członek Unii.

„Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” została przygotowana i będzie realizowana równolegle ze sporządzonym i wielokrotnie aktualizowanym „Narodowym programem przygotowania do członkostwa”, a zwłaszcza przyjętym dokumentem zawierającym końcowe ustalenia i przyjęte przez Polskę zobowiązania (CONF-PL 95/01).

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 13 stwierdza, że polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska. We współczesnym świecie oznacza to przede wszystkim, że polityka ta powinna być elementem równoważenia rozwoju kraju i harmonizowania z celami ochrony środowiska celów gospodarczych i społecznych. Oznacza to także, że realizacja polityki ekologicznej państwa w coraz większym stopniu powinna dokonywać się poprzez zmiany modelu produkcji i konsumpcji, zmniejszanie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki oraz stosowanie najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania, a dopiero w dalszej kolejności poprzez typowo ochronne, tradycyjne działania takie jak oczyszczanie gazów odlotowych i ścieków, unieszkodliwianie odpadów. Oznacza to również, że aspekty ekologiczne powinny być obligatoryjnie włączane do polityk sektorowych we wszystkich dziedzinach gospodarowania, a także do strategii i programów rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym.

3.2. Zasady polityki ekologicznej państwa

Nadrzędną wartością w polityce ekologicznej państwa jest człowiek, co oznacza, że zdrowie społeczeństwa, komfort środowiska, w którym żyją i pracują ludzie, życie obywatela są głównym kryterium realizacji polityki ekologicznej na każdym szczeblu. Polityka ekologiczna państwa ma służyć zaspokojeniu rosnących potrzeb człowieka.

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest przyjęta w Konstytucji RP zasada zrównoważonego rozwoju, która uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych.

We wdrażaniu niniejszego programu istotne znaczenie będą miały zasady uszczegóławiające zasadę nadrzędną, a będą nimi zasady:

- przezorności (podwojenie działań, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo wystąpienia problemu),
- integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi (uwzględnienie celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi),
- równego dostępu do środowiska przyrodniczego,
- uspołecznienia,
- „zanieczyszczający płaci” (odpowiedzialność za skutki zanieczyszczenia i stwarzania zagrożeń ponosi jednostka użytkująca zasoby środowiska),
- prewencji (podejmowanie działań zabezpieczających na wszystkich etapach realizacji przedsięwzięć),
- stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT),
- subsydiarności (stopniowe przekazywanie kompetencji i uprawnień na niższe szczeble zarządzania środowiskiem),
- skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej (minimalizacja nakładów na jednostkę uzyskanego efektu).

3.3. Cele polityki ekologicznej państwa

3.3.1. Ochrona przyrody i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody

Poprawa środowiska ma nastąpić między innymi wskutek następujących działań:

- znacznego wzrostu lesistości w Polsce z 28,5% do 30% w 2020 roku,

- ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów,
- utworzenia europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000,
- ochrony terenów wodno – błotnych,
- racjonalizacji użytkowania wody,
- zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki, wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- ochrony gleb,
- ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych,
- kształtowania stosunków wodnych i ochrony przed powodzią.

Główne cele polityki, to:

- *w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu:*
  - utrzymanie na odpowiednim poziomie różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
  - zwiększenie powierzchni obszarów chronionych (do 1/3 terytorium kraju),
  - rekultywacja i renaturalizacja obszarów zdegradowanych,
  - powstrzymywanie procesu degradacji zabytków kultury,
  - zwiększenie skuteczności ochrony obszarów objętych ochroną prawną,
  - renaturalizacja i poprawa stanu najcenniejszych, zniszczonych ekosystemów i siedlisk,
  - restytucja wybranych gatunków,
  - rozwój prac badawczych i inwentaryzacyjnych w zakresie oceny stanu i rozpoznania zagrożeń bioróżnorodności,
  - utrzymanie krajobrazu rolniczego, zwiększenie wsparcia i rozwoju rolnictwa ekologicznego,
  - zapewnienie ochrony i racjonalnego gospodarowania bioróżnorodnością,
  - wzrost stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa i władz lokalnych,
  - zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach przyrodniczo cennych,
  - zapewnienie przeciwdziałania wprowadzania obcych gatunków, zagrażających integralności naturalnych ekosystemów i siedlisk,
- *w zakresie kształtowania stosunków wodnych i ochrony przed powodzią:*
  - racjonalizacja zużycia wody,
  - eliminowanie wykorzystania wód podziemnych na cele przemysłowe,
  - zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych,
  - efektywna ochrona przed powodzią,

▪ *w zakresie racjonalizacji użytkowania wody:*

- zaniechanie nieuzasadnionego wykorzystania wód podziemnych na cele przemysłowe,
- zastosowanie najlepszych dostępnych technik produkcji przemysłowej i praktyk rolniczych w celu zmniejszenia zapotrzebowania na wodę i ograniczenia ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiorników,
- racjonalizacja zużycia wody w gospodarstwach domowych (ograniczenie marnotrawstwa, strat w systemach wody),

▪ *w zakresie zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności, odpadowości gospodarki i wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych:*

- poprawa efektywności ekonomicznej procesów wytwórczych,
- zasady likwidacji zanieczyszczeń, uciążliwości i zagrożeń u źródła,
- zmniejszenie energochłonności zarówno w procesach wytwórczych, jak i świadczenia usług oraz konsumpcji,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych do 7,5 % w 2010 r.,
- wzrost udziału w produkcji energii elektrycznej i ciepłej energetycznych nośników odnawialnych (energia wody i wiatru, geotermalna, słoneczna, energia z biomasy) oraz pochodzących z odpadów,

▪ *w zakresie ochrony gleb:*

- przeciwdziałanie przejmowania gleb nadających się do wykorzystania rolniczego lub leśnego na inne cele, zwłaszcza inwestycyjne,
- podniesienie poziomu wiedzy użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości eksploatacji gleb,
- doskonalenie struktur organizacyjnych zajmujących się problematyką ochrony gleb, racjonalnego ich użytkowania, przygotowania programów działań w tym zakresie,
- wprowadzenie w rolnictwie sposobu produkcji zgodnego z ustawą o rolnictwie ekologicznym,
- objęcie monitoringiem gleb rejestracji zmian wynikających z rodzaju i intensywności eksploatacji oraz oddziaływania negatywnych czynników,
- eliminacja produkcji rolniczej lub odpowiednia zmiana struktury upraw na glebach zanieczyszczonych substancjami niebezpiecznymi dla zdrowia tam, gdzie stopień zanieczyszczenia przekracza dopuszczalne wskaźniki,
- przywracanie wartości użytkowej glebom, które uległy degradacji (oczyszczanie, rekultywacja, odbudowa właściwych stosunków wodnych),

- dostosowanie do naturalnego, biologicznego potencjału gleb formy ich zagospodarowania rolniczego lub leśnego,
  - *w zakresie wzrostu lesistości, wzbogacenia i racjonalnej eksploatacji zasobów leśnych:*
- dalsze zwiększanie lesistości, stałe powiększanie zasobów leśnych,
- rozszerzanie zasięgu renaturalizacji obszarów leśnych,
- kształtowanie lasu wielofunkcyjnego (poprawa funkcji wodochronnej, klimatotwórczej, glebochronnej),
- wdrożenie zasad ochrony i powiększenie różnorodności biologicznej w lasach na poziomie genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym,
- zachowanie zdrowotności i żywotności ekosystemów leśnych,
- zapewnienie ochrony leśnych zasobów genowych,
- racjonalne, zgodne z zasadami przyrody, użytkowanie zasobów leśnych,
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego lub odtworzenie śródleśnych zbiorników wodnych,
- utrzymanie i wzmacnianie społeczno – ekonomicznej funkcji lasów,
- ochrona gleb leśnych,
- wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień jako czynnika ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz racjonalnego użytkowania przestrzeni przyrodniczej,
- zapewnienie lasom i zadrzewieniom właściwego znaczenia w planowaniu przestrzennym,
- poprawa stanu i produktywności lasów prywatnych,
  - *w zakresie ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych:*
- ograniczenie wydobycia kopalin, jeśli możliwe jest znalezienie substytutu danego surowca,
- zwiększenie efektywności wykorzystania rozpoznawanych i eksploatowanych złóż,
- zmniejszenie zużycia surowca w przeliczeniu na jednostkę produktu,
- objęcie ochroną wód leczniczych, podziemnych, zwłaszcza głównych zbiorników tych wód,
- poszerzanie wiedzy o budowie geologicznej Polski i kontynuowanie prac w zakresie poszukiwania, rozpoznawania i dokumentowania nowych złóż,
- ograniczanie naruszeń środowiska towarzyszących eksploatacji kopalin i pracom geologicznym.

3.3.2. Poprawa jakości środowiska i wzrost bezpieczeństwa ekologicznego

Poprawa jakości środowiska i wzrost bezpieczeństwa ekologicznego ma nastąpić wskutek podjęcia działań dotyczących:

- gospodarowania odpadami,
- jakości wód, jakości powietrza, oddziaływania hałasu i promieniowania elektromagnetycznego,
- bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego,
- poważnych awarii przemysłowych.

Głównymi celami są:

- *w zakresie gospodarowania odpadami:*
  - pełne wprowadzanie w życie regulacji prawnych dotyczących odpadów,
  - zapobieganie powstawania odpadów,
  - zwiększenie poziomu odzysku odpadów,
  - bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów nie wykorzystanych,
  - stwarzanie podstaw dla nowoczesnego gospodarowania odpadami komunalnymi,
  - zbudowanie krajowego systemu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,
- *w zakresie jakości wód:*
  - osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wszystkich rodzajów wód pod względem jakościowym i ilościowym,
  - zapobieganie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem zapobiegania „u źródła”,
  - ochrona wód Morza Bałtyckiego przed substancjami biogennymi i niebezpiecznymi oraz przed nadmiernym eksploatowaniem zasobów żywych,
  - przywracanie wodom podziemnym i powierzchniowym właściwego stanu ekologicznego, a przez to zapewnienie odpowiednich źródeł poboru wody do picia,
  - zlewniowe zarządzanie gospodarką wodną,
- *w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem:*
  - poprawa stanu czystości powietrza,
  - uzyskanie norm emisyjnych wymaganych przez przepisy UE,
  - konsekwentne przechodzenie na likwidację zanieczyszczeń „u źródła”,
  - coraz szersze normowanie emisji w przemyśle, energetyce i transporcie,
  - wprowadzanie norm ograniczających emisję do powietrza zanieczyszczeń w

procesie produkcyjnym (w pełnym cyklu życia produktów i wyrobów),

▪ *w zakresie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego:*

- zmniejszenie skali narażania ludności na ponadnormatywny poziom hałasu,
- nie dopuszczanie do pogorszenia się klimatu akustycznego tam, gdzie obecnie sytuacja jest korzystna,
- kontrola i ograniczenie emisji do środowiska promieniowania niejonizującego,
- stworzenie struktur zajmujących się monitorowaniem i badaniem pól elektromagnetycznych,
- kształtowanie zieleni zorganizowanej pełniących funkcje ochronne,
- harmonizacja polskich przepisów z odpowiednimi dyrektywami UE,
- poprawa systemu transportu zbiorowego,
- produkcja urządzeń i pojazdów o hałaśliwości zgodnej z normami międzynarodowymi,

▪ *w zakresie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego:*

- włączenie się Polski do realizacji międzynarodowych programów związanych z bezpieczeństwem chemicznym i biologicznym,
- harmonizowanie polskich przepisów prawnych z przepisami UE,

▪ *w zakresie poważnych awarii:*

- eliminowanie lub zmniejszenie skutków dla środowiska z tytułu poważnych awarii,
- sporządzenie ocen ryzyka obiektów, planów operacyjno – ratowniczych wojewódzkich i powiatowych planów zarządzania ryzykiem,
- doskonalenie istniejącego systemu ratowniczego na wypadek zaistnienia awarii i klęsk żywiołowych,
- wprowadzenie systemu ubezpieczeń ekologicznych,

▪ *w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu:*

- włączenie się Polski do wysiłków społeczności międzynarodowej na rzecz ochrony klimatu globalnego,
- zintegrowanie polskiej polityki ochrony klimatu z polityką UE,
- wypełnienie przez Polskę zobowiązań do redukcji emisji gazów cieplarnianych o 6% w stosunku do roku bazowego,
- zapewnienie realizacji polityki ochrony klimatu na poziomie sektorów gospodarczych i przedsiębiorstw.

3.3.3. Limity krajowe

W II Polityce ekologicznej państwa ustalone zostały ważniejsze limity krajowe, związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska. Limity te mają być osiągnięte do 2010 r. Są to:

- zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50% w stosunku do stanu w 1990 r. (w przeliczeniu na PKB i wartość sprzedaną w przemyśle),
- ograniczenie materiałochłonności produkcji o 50% w stosunku do 1990 r., w taki sposób, aby uzyskać co najmniej średnie wielkości dla państw OECD (w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB),
- ograniczenie zużycia energii o 50% w stosunku do 1990 r. i 25% w stosunku do 2000 r. (również w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PBK),
- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990r.,
- odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50% papieru i szkła z odpadów komunalnych,
- pełna (100%) likwidacja zrzutów ścieków nieoczyszczonych z miast i zakładów przemysłowych,
- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych w stosunku do stanu z 1990 r. z przemysłu o 50%, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30% i ze spływu powierzchniowego – również o 30%,
- ograniczenie emisji pyłów o 75%, dwutlenku siarki o 56%, tlenków azotu o 31%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4% i amoniaku o 8% w stosunku do stanu w 1990 r.,
- do końca 2005 r. wycofanie z użytkowania etyliny i przejście wyłącznie na stosowanie benzyny bezołowiowej.

Powyższe limity krajowe przyjęto jako punkt odniesienia w zakresie realizacji celów polityki ekologicznej województwa mazowieckiego.

W dokumencie „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” określono następujące limity:

- Wzrost lesistości do 30% w 2020 r., zgodnie z Krajowym programem zwiększenia lesistości
- Europejska sieć ekologiczna NATURA 2000, średnio 15 %

- Rekultywacja starych składowisk od 2003 roku
- Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód powierzchniowych (zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną) do 2015 roku
- Redukcja biogenów w dorzeczu Wisły i Odry ze ścieków komunalnych o 75% do 2015 roku
- Zaprzestanie odprowadzania do Bałtyku substancji niebezpiecznych do 2006 r.
- Wyposażenie aglomeracji liczących powyżej 15 tys. mieszkańców w oczyszczalnie ścieków do 2015 roku
- Wyposażenie aglomeracji liczących 2 tys. - 15 tys. mieszkańców w oczyszczalnie ścieków do 2015 roku
- Ograniczenie zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (budowa nowoczesnych stanowisk do składowania obornika i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach rolnych) do 2010 roku,
- Udział energii odnawialnej – 7,5% do 2010 r., zgodnie ze Strategią rozwoju energetyki odnawialnej i rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 roku
- Opracowanie programów naprawczych ochrony powietrza (dla obszarów, gdzie występuje przekroczenie poziomów odniesienia jakości powietrza) do 30 września 2003 roku
- Wzrost odzysku odpadów komunalnych o 30% do 2006 r. i 75% do 2010 r. (w stosunku do 2000 r.)
- Sporządzenie wojewódzkich oraz powiatowych planów zarządzania ryzykiem, gdy występuje więcej niż 5 obiektów niebezpiecznych do 2010 roku
- Sporządzenie dla wszystkich aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców map akustycznych do 2010 roku.

3.4. Cele polityki ekologicznej województwa mazowieckiego

Jak wynika z projektu „Programu ochrony środowiska województwa mazowieckiego”, przyjętego przez Zarząd Województwa Mazowieckiego 29 lipca 2003 r., dokumentem nadrzędnym wytyczającym cele i kierunki działań w zakresie polityki ekologicznej województwa jest „Strategia rozwoju województwa mazowieckiego”.

Cele wojewódzkiej polityki ekologicznej ujęte w Programie ochrony środowiska są celami przyjętymi w „Strategii ...”.

Cele sformułowane w „Strategii ...” zostały zaadaptowane dla potrzeb Programu ochrony

środowiska. Tym sposobem zachowany jest ścisły związek ze „Strategią”, a Program ochrony środowiska stanowi rozwinięcie Strategii rozwoju województwa w odniesieniu do ochrony środowiska.

3.4.1. Cel główny: zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska

Cele szczegółowe:

- poprawa jakości wód,
- uporządkowanie gospodarki odpadami,
- zapewnienie wysokiej jakości powietrza atmosferycznego,
- ograniczenie uciążliwości hałasu.

3.4.2. Cel główny: racjonalizacja gospodarki wodnej

Cele szczegółowe:

- zmniejszenie deficytu wód powierzchniowych,
- ograniczenie poboru wód podziemnych dla celów gospodarczych, produkcji i usług,
- ograniczenie wodochłonności,
- poprawa standardów zaopatrzenia w wodę.

3.4.3. Cel główny: zwiększenie lesistości i ochrona lasów

Cele szczegółowe:

- osiągnięcie wskaźnika lesistości Mazowsza do 25%,
- zmiana struktury własnościowej lasów,
- racjonalizacja gospodarki leśnej,
- rozwój funkcji ochronnych i buforowych lasu.

3.4.4. Cel główny: poprawa stanu bezpieczeństwa ekologicznego

Cele szczegółowe:

- ochrona przeciwpowodziowa,
- ochrona przeciwpożarowa,
- zmniejszenie ryzyka awarii związanych z wykorzystaniem lub transportem substancji niebezpiecznych.

3.4.5. Cel główny: podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej

Cele szczegółowe:

- kształtowanie postaw i zachowań zgodnych z zasadami ekorozwoju,
- wiedza ekologiczna jako ważny czynnik w procesie zarządzania,
- tworzenie ekologicznych podstaw kształtowania tożsamości regionalnej i lokalnej.

3.4.6. Cel główny: rozwój proekologicznych form działalności gospodarczej

Cele szczegółowe:

- wzrost ilości podmiotów gospodarczych posiadających certyfikaty jakości,
- rozwój proekologicznych form produkcji rolniczej,
- wzrost wykorzystania energii odnawialnej,
- zwiększenie udziału transportu szynowego w przewozach osób i towarów,
- zmniejszenie materiałochłonności i energochłonności.

3.4.7. Cel główny: utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych

Cele szczegółowe:

- zwiększenie obszarów objętych ochroną prawną do 35% powierzchni województwa, ze szczególnym uwzględnieniem dolin rzecznych, kompleksów leśnych, a także obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”,

- określenie do roku 2006 zasad gospodarowania na wszystkich obszarach chronionych oraz sporządzenie planów ochrony dla tych obszarów,
- utrzymanie i wzmocnienie ciągłości powiązań przyrodniczych w ramach korytarzy ekologicznych krajowych, regionalnych i lokalnych,
- partnerstwo samorządowe i partycypacja społeczna w działaniach na rzecz tworzenia obszarów chronionych,
- włączenie obszarów cennych przyrodniczo do europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

Postanowiono, że cele polityki ekologicznej województwa mazowieckiego będą realizowane w oparciu o krajowe limity przyjęte w Polityce ekologicznej państwa.

3.5. Program powiatowy

Szczegółowy wykaz zadań przewidzianych do realizacji w latach 2004-2010 na szczeblu powiatu i gmin, dostosowanych do miejscowej i wojewódzkiej strategii rozwoju zrównoważonego, które zawarte są w Programie Powiatu Sierpeckiego przedstawiono poniżej.

W wykazie tych zadań pominięto zadania rzeczowe (inwestycyjne) związane z rozbudową i modernizacją infrastruktury technicznej służącej ochronie środowiska, w tym poprawie jakości wód powierzchniowych i głębinowych, czystości powietrza i stanu gospodarki odpadami.

Wykazane zadania powiatu mają głównie charakter administracyjno-prawny, kontrolny, organizacyjny i edukacyjno-informacyjny, stanowią bardzo ważny nurt działań na rzecz ochrony przyrody.

PLANOWANE ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY

L	Nazwa zadania	Lata realizacji	Przewidywany koszt inwestycji	Środki
p.				
1	2	3	4	5
	ZADANIA POWIATU			
1	Prowadzenie stałej kontroli przestrzegania przepisów o ochronie przyrody	2004 – 2010	-	-
2	Sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów na terenach leśnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa	2004 – 2007	200.000	PFOŚiGW, WFOŚiGW

3	Wspieranie działań rolników na rzecz zalesiania i zadrzewiania gruntów rolnych, zwłaszcza nieużytków	2004 – 2010	2.350 / rok	Środki własne
4	Kontynuowanie działań ułatwiających przeklasyfikowanie gruntów rolnych na grunty leśne i zalesianych z udziałem dotacji	2004 – 2007	50.000	Środki własne
5	Wspieranie działań polegających na tworzeniu w powiązaniu z obszarami chronionego krajobrazu innych form ochrony przyrody	2004 – 2010	-	-
6	Powoływanie społecznych opiekunów przyrody	2004 – 2010	-	-
7	Egzekwowanie obowiązków dotyczących rekultywacji gruntów zdegradowanych	2004 – 2010	-	-
8	Prowadzenie okresowych badań jakości gleb	2005 – 2010	-	-
9	Aktualizowanie bazy danych o środowisku i udostępnianie jej osobom zainteresowanym	2004 – 2010	-	-
1	Uczestniczenie w edukacji ekologicznej	2004 – 2010	10.000 / rok	Środki własne
0	społeczeństwa (m.in. organizowanie konkursów, seminariów i różnych imprez ekologicznych)			
ZADANIA INNYCH ORGANÓW				
1	Prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej oraz wzmożenie ochrony niektórych zwierząt drobnych, jak zające, bażanty i kuropatwy	2004 – 2010	-	-
2	Prowadzenie właściwej gospodarki rybackiej	2004 – 2010	-	-
3	Racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska	2004 – 2010	-	-
4	Promowanie gospodarstw ekologicznych	2004 – 2010	-	-
5	Udrożnienie cieków Struga Gójsk - Narty	2004	200.000	Środki WZMiUW
6	Udrożnienie rzek Sierpienicy, Raciążnicy i Mień wraz z remontem hydrobudowli	2005 – 2006	1.000.000	Środki WZMiUW
7	Wykonanie konserwacji na ciekach: Kanał Blizno, Zbójno, Piastowo	2007 – 2008	850.000	Środki WZMiUW
8	Udrożnienie rzek Sierpienicy, Wierzbicy i Kanału Pszczele	2007-2010	1.150.000	Środki WZMiUW

4. Ustalenia programu ochrony środowiska w gminie Sierpc

Z przeprowadzonej diagnozy środowiska oraz analizy Programu ochrony środowiska powiatu sierpeckiego określono cele i priorytetowe działania ekologiczne dla gminy Sierpc.

Z dokonanych ustaleń wynika, że na koniec 2003 r. wskaźniki zrównoważonego rozwoju w gminie Sierpc przedstawiały się następująco (tabela 14):

Tabela 14. Wskaźniki zrównoważonego rozwoju dla gminy Sierpc na koniec 2003r.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wielkość
1.	Ilość mieszkańców	7257 osób
2.	Powierzchnia	15023 ha
3.	Zasoby dyspozycyjne wody – według obliczeń szacunkowych	277,5 m ³ /h
4.	Odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej	94 %
5.	Odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej w gminie:	70 %
6.	Wykorzystanie dobowej zdolności produkcyjnej oczyszczalni ścieków	Ok. 10 %
7.	Zużycie wody na mieszkańca na rok	35 m ³ /M/rok
8.	Oczyszczanie ścieków komunalnych	b.d.
9.	Ilość przyzagrodowych oczyszczalni ścieków	7 szt.
10.	Ilość przyłączy kanalizacyjnych	b.d.
11.	Ilość szamb	715 szt.
12.	% mieszkańców objętych systemem zbiórki odpadów	50 %
13.	Ilość odpadów	b.d.
14.	Lesistość gminy	15 %

4.1. Cele i priorytetowe działania ekologiczne

Na podstawie analizy Polityki ekologicznej państwa, „Programu Ochrony Środowiska województwa mazowieckiego”, „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Sierpeckiego” oraz po zidentyfikowaniu mocnych i słabych stron wynikających z diagnozy sytuacji ekologicznej w gminie Sierpc, ustalono, iż nadrzędnym celem działań ekorozwojowych, które należy realizować w gminie jest:

- tworzenie jak najlepszych warunków do rozwoju działalności gospodarczej oraz restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa,
- troska o zachowanie walorów i zasobów dziedzictwa historycznego oraz środowiska przyrodniczego,
- likwidacja niedoborów i modernizacja infrastruktury technicznej.

Realizowanie celów odbywać będzie się poprzez cele operacyjne w okresach:

- krótkoterminowych obejmujących lata 2004 – 2006
- długoterminowych obejmujących lata 2007 – 2010

Cele szczegółowe to:

- ograniczenie emisji substancji i energii,
- ochrona zasobów środowiska przyrodniczego,
- racjonalne gospodarowanie środowiskiem,
- zwiększanie świadomości ekologicznej społeczeństwa,

4.1.1. Cel szczegółowy: ograniczenie emisji substancji i energii

Cel operacyjny: osiągnięcie lepszej jakości wód w zakresie badanych parametrów

Działania:

Lata 2004 – 2010:

- rozbudowa systemów kanalizacji zbiorczej na terenie gminy,

Cel operacyjny: osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów oraz minimalizacja składowania i wytwarzania odpadów

Działania:

Lata 2004 – 2006:

- objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców gminy,
- osiągnięcie zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów,
  - tworzyw sztucznych 22%
  - szkła 35%
  - papieru 45%
  - wielkogabarytowych 26%
  - niebezpiecznych 22%
- wdrożenie systemu zbiórki odpadów zwierzęcych /2005/
- ograniczenie masy odpadów kierowanych na składowisko
- wdrożenie systemu zbierania odpadów wielkogabarytowych

Lata 2004 – 2010:

- wdrożenie systemu segregacji odpadów „u źródła”
- pełne wdrożenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych (2004–2010)
- deponowanie na składowisku odpadów komunalnych nie więcej niż 60% masy wytwarzanych odpadów komunalnych i nie więcej niż 75% odpadów ulegających biodegradacji

4.1.2. Cel szczegółowy: ochrona zasobów środowiska przyrodniczego

Cel operacyjny: ochrona przyrody i krajobrazu z uwzględnieniem wymogów UE

Działania:

Lata 2004 – 2010:

- wdrażanie programu rolno–środowiskowego na terenach cennych przyrodniczo (2004–2010)
- ochrona starodrzewia.

Cel operacyjny: Zwiększenie lesistości w gminie

Działania:

Lata 2004 – 2010

- aktualizacja gruntów rolnych możliwych do zalesienia (2004)
- realizacja zalesień terenu gminy

4.1.3. Cel szczegółowy: Racjonalne gospodarowanie środowiskiem

Cel operacyjny: ograniczanie materiałochłonności, zużycia wody do celów przemysłowych i rolniczych

Działania:

Lata 2004 – 2010

- promocja i stosowanie energooszczędnych technologii
- ograniczanie zużycia wody podziemnej
- działania na rzecz unikania odpadów

Cel operacyjny: usprawnienie zarządzania środowiskiem

Działania:

Lata 2004 – 2006

- wzmocnienie ilościowe służb ochrony środowiska (2004 – 2005)
- rozszerzenie systemu udostępniania informacji o środowisku zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska
- opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego gminy
- analiza wydanych zezwoleń ekologicznych i przestrzeganie nałożonych obowiązków (2004–2010).

4.1.4. Cel szczegółowy: Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Cel operacyjny: większa aktywność społeczeństwa na rzecz środowiska

Działania:

Lata 2004 – 2006

- tworzenie partnerstwa publiczno–prawnego na rzecz rozwiązywania problemów ochrony środowiska

- wspieranie powstawania tzw. „zielonych miejsc pracy”, w szczególności w rolnictwie ekologicznym, agroturystyce, odzysku odpadów (2004–2010)
- wspieranie przedsięwzięć na rzecz rolnictwa ekologicznego oraz odzysku odpadów
- organizowanie konkursów, wystaw oraz imprez aktywizujących społeczeństwo do troski o środowisko
- promowanie przykładów osiągania znacznych efektów ekologicznych
- aktywizacja społeczeństwa na rzecz ochrony przyrody
- propagowanie najlepszych technik BAT

Cel operacyjny: wyższa świadomość ekologiczna społeczeństwa

Działania:

Lata 2004 – 2010:

- zapewnienie społeczeństwu powszechnego dostępu do informacji o środowisku
- szkolenie urzędników, radnych, nauczycieli i sołtysów
- organizacja imprez o tematyce ekologicznej (np. Sprzątanie Świata)
- organizacja konferencji z zakresu ekologii.

4.2. Program zadaniowy

Program zadaniowy realizacji Programu Ochrony Środowiska w gminie Sierpc przedstawiono w tabeli 15.

Tabela 15. Harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Zadanie	Lata realizacji	Szacunkowy koszt tys. zł	Źródła finansowania	Sposób realizacji
Inwestycje drogowe				
1.Droga gminna nr 20 – wykonanie nawierzchni żwirowej o dł. 3400 z częściowymi rowami odwadniającymi	2004	309	Budżet Gminy	Wójt

2.Ul. Kościelna w Sudragach o dł. 200 mb – wykonanie nawierzchni i chodników z kostki betonowej	2004-2005	56	Budżet Gminy	Wójt
3.Droga gminna nr 4 – wykonanie nawierzchni asfaltowej dwuwarstwowej z rowami odwadniającymi	2004-2005	1500	Budżet Gminy	Wójt
4.Droga gminna nr 22 o dł. 1600mb – wykonanie nawierzchni asfaltowej z rowami odwadniającymi	2004-2005	350	Budżet Gminy	Wójt
5.Droga gminna nr 26 o dł. 2200 mb – wykonanie nawierzchni żwirowej	2005	210	Budżet Gminy	Wójt
6.Droga gminna nr 31 o dł. 2100 mb - wykonanie nawierzchni żwirowej	2005	200	Budżet Gminy	Wójt
7.Droga gminna nr 7 – wykonanie nawierzchni asfaltowej	2006	430	Budżet Gminy	Wójt
8.Droga gminna nr 18 o dł. 1800 mb - wykonanie nawierzchni asfaltowej	2006	400	Budżet Gminy	Wójt
9. Droga gminna o dł. 1800 mb - wykonanie nawierzchni asfaltowej	2006	400	Budżet Gminy	Wójt
10. Droga gminna nr 26 o dł. 2200 mb - wykonanie nawierzchni asfaltowej	2007	550	Budżet Gminy	Wójt
11.Drogi osiedlowe na osiedlu mieszkaniowym jednorodzinnym w Borkowie Kościelnym o dł. 1080mb – wykonanie nawierzchni i ulic z kostki betonowej	2007	400	Budżet Gminy	Wójt
12. Droga gminna nr 35 o dł. 1900 mb - wykonanie nawierzchni żwirowej	2007	100	Budżet Gminy	Wójt
13. Droga gminna nr 15 o dł. 1800 mb - wykonanie nawierzchni asfaltowej	2007	400	Budżet Gminy	Wójt
14. Droga gminna nr 20 o dł. 3400 mb - wykonanie nawierzchni asfaltowej	2008	850	Budżet Gminy	Wójt
15. Droga gminna nr 31 o dł. 2100 mb - wykonanie nawierzchni asfaltowej	2008	500	Budżet Gminy	Wójt
Wodociągi i kanalizacja				

1.Sieć wodociągowa z przyłączami w m. Mieszaki – Borkowo Wielkie - Dabrowki	2004-2005	840	Budżet Gminy, WFOŚiGW, SAPARD	Wójt
2.Sieć wodociągowa z przyłączami w m. Rydzewo	2004	200	Budżet Gminy	Wójt
3.Opracowanie dokumentacji na modernizację oczyszczalni ścieków we wsi Miłobędzyn oraz dokumentacji na budowę kanalizacji we wsiach Miłobędzyn i Piaski	2005	30	Budżet Gminy	Wójt
4.Rozbudowa oczyszczalni ścieków we wsi Dziembakowo oraz budowa kanalizacji we wsiach: Goleszyn, Białyszewo	2005-2007	1500	Budżet Gminy	Wójt
5.Sieć wodociągowa z przyłączami w m. Studzieniec - Rachocin	2005-2006	180	Budżet Gminy	Wójt
6.Modernizacja oczyszczalni ścieków w Miłobędzynie i budowa kolektora ściekowego we wsi Piaski i Miłobędzyn	2006-2007	800	Budżet Gminy	Wójt
7.Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Gorzewie	2005-2006	400	Budżet Gminy	Wójt
8.Sieć wodociągowa z przyłączami w m. Podwierzbie - Sudragi	2005-2006	45	Budżet Gminy	Wójt
Gospodarka odpadami				
1.Wdrożenie segregacji odpadów komunalnych „u źródła” na terenie gminy	2004-2005	30	Budżet Gminy	Wójt
2. Wdrożenie systemu odbioru zwłok zwierząt	2005	20	Budżet Gminy	Wójt
3.Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców gminy	2004-2006	30	Budżet Gminy	Wójt
4.Wdrożenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych	2004-2006	30	Budżet Gminy	Wójt
5. Wdrożenie systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych	2004-2006	20	Budżet Gminy	Wójt

4.3. Aspekty finansowe

Do realizacji zadań programu konieczne są środki i instrumenty finansowe. Należą do nich w szczególności:

- opłaty za korzystanie ze środowiska (wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, pobór wód, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, składowanie odpadów, wycięcie drzew i krzewów), realizowane zgodnie z zasadą zanieczyszczający płaci,
- opłaty podwyższone płacone w sytuacji, gdy podmioty funkcjonują bez stosownych pozwoleń ekologicznych,
- administracyjne kary pieniężne wymierzane za niedopełnianie standardów określonych decyzjami administracyjnymi,
- opłaty koncesyjne za eksploatację kopalni,
- pożyczki i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- dotacje z pożyczki z Ekofunduszu,
- kredyty z banków, w tym z banku Ochrony Środowiska S.A.,
- fundusze pomocowe Unii Europejskiej,
- budżety samorządu,
- budżet państwa,
- środki mieszkańców i przedsiębiorców.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i kary pieniężne z tytułu niewłaściwego korzystania ze środowiska są dochodami: Narodowego, Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Polityka ekologiczna państwa jest wiążąca przy uchwaleniu przez Radę Nadzorczą narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jego strategii działania i planu działalności oraz przy zatwierdzaniu przez radę list priorytetowych programów Narodowego Funduszu (art. 414 ust. 2 prawa Ochrony Środowiska). Analogicznie Rada nadzorcza WFOŚiGW w oparciu o Politykę ekologiczną państwa i wojewódzki program ochrony środowiska uchwała plan działalności Wojewódzkiego funduszu. Takie same relacje należy odnieść do Powiatowego programu ochrony środowiska i priorytetów Powiatowego Funduszu ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który jest częścią składową budżetu powiatu. Podobnie jest z Gminnym Funduszem.

Zasadniczym celem NFOŚiGW jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce w dziedzinie ochrony wód, gospodarki wodnej, ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi, leśnictwa, ochrony przyrody i krajobrazu, geologii,

górnictwa, edukacji ekologicznej.

Rola WFOŚiGW jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym podejmowanych także dla poprawy jakości powietrza w poszczególnych jego komponentach.

PFOŚiGW służy dofinansowaniem przedsięwzięć o charakterze proekologicznym dla społeczności powiatu, a Gminny Fundusz ochrony środowiska i gospodarki widnej – wspiera lokalnie.

Istotne znaczenie w udzielaniu wsparcia finansowego w formie dotacji lub pożyczek ma fundacja „EKOFUNDUSZ”. Priorytetowe kierunki pomocy finansowej Ekofunduszu to: ochrona różnorodności biologicznej, gospodarka odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych, zmniejszanie transgenicznego transportu SO₂, NO₂, ograniczenie zanieczyszczenia Morza bałtyckiego, ograniczenie emisji gazów szklarniowych oraz eliminacja stosowania substancji niszczących warstwę ozonową i innych.

Fundusze Unii Europejskiej

Polska może korzystać z Funduszy strukturalnych na finansowanie inwestycji w ochronie środowiska. Dotyczy to możliwości finansowania inwestycji z Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego (Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego – inwestycje w skali regionalnej i lokalnej) oraz Funduszu Spójności.

Ramy przedsięwzięć inwestycyjnych finansowanych z funduszy strukturalnych określa Narodowy Plan Rozwoju (2004 – 2006). Plan ten będzie służył jako podstawa negocjowania przez Polskę podstaw wsparcia Wspólnoty, dokumentu określającego kierunki i wysokość wsparcia ze strony funduszy strukturalnych na realizację zamierzeń rozwojowych oraz jako podstawa interwencji z Funduszu Spójności.

W ramach jednego z priorytetów Narodowego Planu Rozwoju: ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne, podstawowe znaczenie będzie miało wsparcie inwestycyjne ukierunkowane między innymi na racjonalną gospodarkę odpadami. W tym zakresie wsparcie będzie przeznaczone przede wszystkim na rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych, systemy selektywnej zbiórki, recykling i odzysku odpadów komunalnych (sortowanie, kompostowanie), systemy zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Inne fundacje

- Agencja Rozwoju Komunalnego w Warszawie,
- Environmntal know-How Fund w Warszawie,
- Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej Counter-par Fund w Warszawie,
- Fundacja Współpracy Polsko – Niemieckiej,
- Polska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- Program Małych Dotacji GEF,
- Projekt Umbrella.

Banki, inwestycje leasingowe

Banki najbardziej aktywnie wspierające inwestycje ekologiczne to: Bank Ochrony Środowiska S.A. (statutowo nałożony obowiązek kredytowania inwestycji proekologicznych), Bank Gdański S.A., Bank Rozwoju Eksportu S.A., Polski Bank Rozwoju S.A., bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Instytucje leasingowe finansujące gospodarkę odpadami to: towarzystwo Inwestycyjno – Leasingowe EKOLEASING S.A., Europejski Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.

4.4. Uwarunkowania realizacji programu

Program realizowany będzie w oparciu o znowelizowane polskie prawo kompatybilne z przepisami UE. Realizacja programu przebiegać będzie zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w oparciu o kompetencje organów zarządzających środowiskiem.

Składają się na nie w szczególności:

- decyzje reglamentacyjne – pozwolenia : zintegrowane, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emitowanie hałasu do środowiska, emitowanie pól elektromagnetycznych, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- zezwolenia na gospodarowanie odpadami,
- pozwolenia wodno – prawne na szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych, wykonywanie innych czynności i robót, budowli, które mają znaczenie w gospodarowaniu wodami lub w korzystaniu z wód,
- zezwolenia – koncesje wydawane na podstawie Prawa geologicznego i górniczego,
- uzgadnianie w zakresie przestrzegania standardów ekologicznych decyzji o warunkach zabudowy oraz pozwoleniu na budowę, rozbiórkę obiektu budowlanego, decyzji o pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- cofnięcie lub ograniczenie zezwolenia lub pozwolenia na korzystanie ze środowiska,
- decyzje naprawcze dotyczące zakresu i sposobu usunięcia przez przedmiot korzystający ze środowiska przyczyn negatywnego oddziaływania na środowisko i przywrócenia środowiska do stanu właściwego oraz zobowiązujące do usunięcia uchybień,
- opłaty z korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- decyzje zezwalające na usuwanie drzew i krzewów,
- programy dostosowawcze przywracania standardów jakości środowiska do stanu właściwego,
- decyzje wstrzymujące oddanie do użytku instalacji lub obiektu, a także wstrzymujące użytkowanie instalacji lub obiektu,
- decyzje o zakazie produkcji, importu, wprowadzania do obrotu,
- kontrole przestrzegania prawa ochrony środowiska i zobowiązań wynikających z decyzji.

Wymienione instrumenty prawne będą stosowane przez wojewodę, marszałka województwa, starostę, wójta, Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej zgodnie z kompetencjami.

Fundamentalne znaczenie w realizacji Programu Ochrony Środowiska w gminie Sierpc mają:

- uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- weryfikacja i realizacja zasad utrzymania czystości i porządku w gminie,
- realizacja zasad zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków,
- ochrona obiektów cennych przyrodniczo ustalonych przez radę gminy.

Ważnym elementem realizacji Programu ochrony środowiska jest udział społeczeństwa na wszystkich etapach jego uchwalania i realizacji. Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska podpisana w 1999 roku w Aarhus została ratyfikowana przez Polskę, a jej tekst został ogłoszony w Dz. U. Nr 78 z 2003 r. Oznacza to, że stanowi ona część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana. Art. 7 konwencji nakazuje zagwarantowanie udziału społeczeństwa w przygotowaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska. Dotyczy to również programu ochrony środowiska dla gminy Sierpc.

Głównym zagrożeniem dla realizacji programu może być brak środków finansowych na realizację przyjętych celów operacyjnych.

4.5. Wdrażanie i monitoring programu

Program Ochrony Środowiska jest narzędziem wdrażania polityki ochrony środowiska w gminie. Oznacza to konieczność monitorowania zmian zachodzących w gminie poprzez regularne ocenianie stopnia jego realizacji w odniesieniu do założonych działań, przyjętych celów, a także ustalania rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem.

Ostatnim elementem tej analizy jest ustalenie przyczyn ujawnionych rozbieżności. Cykliczność oceny zakłada okres dwóch lat. Niezależnie od tego monitorowanie Programu odbywać się będzie poprzez roczną ocenę wykonania założonego na wskazane działania budżetu. Należy przyjąć, że aktualizacja polityki długookresowej odbywać się będzie, co cztery lata. Dla prawidłowej oceny realizacji Programu należy przyjąć uporządkowany system mierników jego efektywności.

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, priorytetów i zadań programu Ochrony Środowiska w gminie niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy starostwem a gminą, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

Przewiduje się wymianę ww. informacji w sposób zorganizowany – w ustalonej formie pisemnej lub elektronicznej (sprawozdawczość okresowa).